

Telegraful Român

Anul 165 • nr. 17-20

1 și 15 mai 2017

• ICOANA – RAZA ÎMPĂRĂȚIEI •

ORTODOXIE ȘI ORTOPRAXIE Venerarea icoanei – imagine sacră (I)

Sfântul Sinod a hotărât ca anul 2017 să fie declarat *Anul omagial al sfințelor icoane și al iconarilor și al pictorilor bisericești*, în contextul în care ne dorim o întărire a identității noastre ortodoxe prin reafirmarea importanței sfințelor icoane ca mijloace de mărturisire a credinței în Întruparea Fiului lui Dumnezeu și ca ferestre spre Împărăția Cerurilor, prin evidențierea rolului liturgic și catehetic al sfințelor icoane în viața Bisericii, precum și prin punerea în lumină a importanței lucrării pictorilor de icoane și de locașuri sfinte pentru misiunea Bisericii, spre promovarea tradiției autentice în dezvoltarea școlii iconografice românești.

Aspecte istorice și teologice legate de apărarea icoanelor

Sfânta Biserică ne oferă un element esențial al identității noastre ortodoxe: *cultul sfințelor icoane*. Timp de peste un secol, unii împărați bizantini au dus un aspru război împotriva icoanelor Mântuitorului Hristos, ale Maicii Sale și ale sfinților Lui, au condus persecuții împotriva credincioșilor, monahilor, teologilor și clericilor care le venerau și le apărau, văzând în ele dovada reală a Întrupării lui Dumnezeu și a mântuirii oamenilor. Era atacată nu doar dogma centrală a Bisericii – *Întruparea* –, ci și spiritualitatea ortodoxă, adică împreună-lucrarea omului cu harul ceresc, efortul omului de asemănare cu chipul luminos al Domnului Hristos, precum și modul concret al prezenței Bisericii în lume. Împărații iconoclaști doreau un creștinism secularizat, subordonat statului și controlat direct de puterea imperială. Represiunile lor s-au lovit însă de rezistența tenace, până la martiriul, a credincioșilor, a călugărilor, a teologilor și a ierarhilor de seamă ai vremii. Aceștia au știut să apere nu doar legitimitatea teologică și duhovnicească, ci și sensul autentic creștin al prezenței Bisericii în societate. Apărătorii sfințelor icoane, chiar cu prețul vieții, au arătat că Biserica adevărată este cea care împărtășește oamenilor „taina drepte credințe”, după mărturia Sfântului Pavel, care zice: „*Dumnezeu S-a arătat în trup, S-a îndreptat în Duhul, a fost văzut de îngeri, a fost propovăduit între oameni; a fost crezut în lume și S-a înălțat întru slavă*” (I Timotei 3, 16).

Posibilitatea reprezentării iconografice a Domnului Iisus Hristos, a Maicii Domnului și a tuturor sfinților are ca temei cunoașterea Cuvântului veșnic al lui Dumnezeu, Care S-a arătat lumii prin Întrupare. *Temeiul hristologic al icoanei ni-l oferă Sfântul Evanghelist Ioan, care spune: „Ce era de la început, ce am auzit, ce am văzut cu ochii noștri, ce am privit și mâinile noastre au pipăit despre Cuvântul vieții, și Viața s-a arătat și am văzut-o și mărturisim și vă vestim Viața de veci care era la Tatăl și s-a*

arătat nouă” (I Ioan 1, 1-2). Același adevăr desăvârșit îl exprimă în chip deosebit și Sfântul Vasile cel Mare, în textul anaforalei care-i poartă numele: „*Iar când a venit plinirea vremii, ne-ai grăit prin Însuși Fiul Tău Care (...) pe pământ S-a arătat și cu oamenii a viețuit; și din Sfânta Fecioară întrupându-Se, S-a smerit pe Sine, chip de rob luând, făcându-Se pe Sine asemenea cu chipul smeritului nostru trup, ca să ne facă asemenea chipului slavei Sale*” [Liturghier, 2012, p. 250]. Iar Sfântul Ioan Damaschin mărturisește în același sens: „*Icoană vie, naturală și întru totul asemenea Dumnezeului nevăzut este Fiul, Care poartă în El Însuși pe Tatăl în întregime, fiind asemenea în totul cu El, deosebindu-Se însă în aceea că este cauzat, adică născut din Tatăl*” [Sfântul Ioan Damaschin, *Cele trei tratate contra iconoclaștilor*, EIBMBOR, București, 1998, p. 45].

Ortodoxia înseamnă arătarea și mărturisirea iubirii lui Dumnezeu cel Atotmilostiv, Care devine Om adevărat, pentru ca pe noi să ne îndumnezeiască, să ne sfințească. Fiul lui Dumnezeu Cel nevăzut și veșnic a luat trup pământesc, ca nouă să ne dăruiască duh ceresc; S-a coborât la noi, pe pământ, pentru a ne înălța pe noi la ceruri; S-a împărtășit de viața noastră amestecată cu moartea, ca să ne dăruiască viața Lui cea fără de moarte. *Acest adevăr dumnezeiesc îl vedem în icoană*. În icoană noi nu pictăm doar trupul lui Hristos văzut cu ochii trupești, ci pictăm și slava Sa, sugerată de nimbul de lumină al icoanei și de aureola sfințeniei celor zugrăviți. Pictăm deodată trupul care a fost văzut cu ochii trupești, dar și slava sau lumina necreată care nu se vede cu ochii trupești, ci numai cu ochii credinței. Fiecare icoană ortodoxă reprezintă o „evanghelie” pictată, care ne cheamă la rugăciune tainică, la comuniune „în duh și adevăr” cu Domnul nostru Iisus Hristos, cu Preasfânta Născătoare de Dumnezeu și cu sfinții Lui.

Cultul sfințelor icoane, consemnat în Biserica primară și proclamat la Sinodul din 843 de la Constantinopol, păstrat cu sfințenie de Biserica Ortodoxă, este cel care ne ajută să păstrăm cu fidelitate icoana Dumnezeului-Om și a Omului-Dumnezeu, Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos. Icoana este „*fereastră spre Împărăția Cerurilor*” și prin ea, ca și prin celelalte forme ale cultului, arătăm, în mod concret, realitatea prezenței continue a Mântuitorului Hristos în mijlocul nostru, prin Taina Bisericii. Preluând icoana Domnului Hristos, transmisă nouă de Sfinții Apostoli, în calitate de martori oculari a ceea ce au văzut cu ochii lor și au auzit cu urechile lor, ne păstrăm identitatea ortodoxă a credinței, mărturisind continuu că Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu întrupat la „*plinirea vremii*” (Gal. 4, 4), din iubirea Sa nemărginită, *pentru noi, oamenii, și pentru a noastră mântuire*, așa cum mărturisim în Crez.

† LAURENȚIU,
Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului

Credință și rațiune, laolaltă

Teodor BACONSDHI

Cutare, auzim, e un om foarte credincios! Putem verifica această afirmație prin faptele aceluia: dacă printre ele prevalează cele bune, înclinăm să credem credinței sale și să-l socotim autentic. Există însă și un umanism secular, ba chiar ateu. În numele său, apar și fapte bune aparent neconectate la o credință religioasă. Un soi de filantropie fără transcendență și cadru ritualic ori simbolic legat de creștinism. Așadar, deși „credința fără fapte moartă este”, avem de-a face și cu fapte bune care nu-L recunosc pe Dumnezeu, deși sunt catalogabile ca atare: fapte bune! Tocmai pentru că există fapte bune inspirate exclusiv de compasiune și solidaritate interumană, credinciosul rămâne pe gânduri: devine apologet! Dar cum să aperi credința în veacul 21? Este apologetica o datorie creștinească? Unii ar spune că da și că mereu a fost așa. Alții s-ar grăbi să vadă apărarea credinței cu argumente raționale ca pe o contradicție în termeni. Credința e darul lui Dumnezeu, predispoziția harică pe care sufletul o validează printr-o decizie liberă. Ce nevoie de argumente logice are consumarea neconstrânsă a unui dar divin? Are, tocmai pentru că rațiunea poate învinge dubiile personale și îi poate convinge și pe alții, pe cei sceptici sau agnostici, apropiindu-i astfel de misterul lui Hristos.

Devenirea Bisericii și a teologiei cuprinde exemple de mari apologeti în fiecare generație. Ce s-ar fi făcut, bună-

(continuare în p. 2)

Din cuprins:

Pr. Dr. Ciprian Valentin Bîlbă

Spovedanie și inteligență emoțională (I) |
pagina 2

Pr. Academician Mircea Păcurariu

**Teologi ortodocși în închisorile comuniste:
Părintele Profesor Dumitru Stăniloae
(1903-1993)** | pagina 4

Pr. Dr. Vasile Gafton

**Despre harul „înțelegerii”, care zugrăvește
în sufletele noastre icoana Împărăției** |
pagina 8

Lect. Dr. Daniel Mihoc

Templul din Ierusalim (III) | pagina 10

Spovedanie și inteligență emoțională (I)

Analogic vorbind, Spovedania ar putea fi echivalată cu o consultație medicală, nu atât minuțioasă, cât profundă, în sensul identificării acurate a mecanismelor adânci care stau în spatele aspectului manifest al faptelor păcătoase. Cel puțin în ceea ce-l privește pe credinciosul care mărturisindu-se își dezbracă sufletul înaintea duhovnicului, sensibilitatea emoțională poate atinge cote ridicate și care pot afecta dinamica echilibrului interpersonal în cadrul Spovedaniei. În acest caz, preotul se supune unui extaz, ieșind astfel din sine, dacă vreți lepădându-se de sine, de dragul spiritual al întâlnirii celuilalt. Rutina experienței confesionale a preotului nu face casă bună cu sensibilitatea rănilor deschise prin păcatul mărturisit. Asemeni pruncului care se bucură de fiecare întâlnire cu mama și cu tatăl lui, preotul duhovnic se înnoiește sufletește de fiecare dată când se întâlnește cu cineva la scaunul Spovedaniei.

Și pentru că atingerea unui atare nivel de percepție relațională nu e la îndemâna oricui, se face necesar instrumentarul oferit de paradigma inteligenței emoționale. E vorba despre conștiința de sine, stăpânirea de sine, motivație, empatie și sociabilitate (D. Goleman, apud M. Roco, *Creativitate și inteligență emoțională*, Polirom, Iași, 2001, p. 141) ca dimensiuni personale subsumate dobândirii autenticității relaționale în cadrul Tainei Spovedaniei.

Conștiința de sine a preotului înseamnă autocunoaștere prin autoreferențialitate. În anumite cazuri, se poate manifesta tendința de focusare a preotului duhovnic pe conținutul penitențial al mărturisirii și pe persoana care se mărturisește, fără a se lua în considerare pe el însuși și mișcările lăuntrice ale sufletului și chiar pe cele ale propriului trup. Apariția unui discurs interior al duhovnicului și care secundează mărturisirea propriu-zisă a penitentului, chiar dacă motivația ar putea fi însuși beneficiul formativ-spiritual al acestuia din urmă, nu face decât să producă o dublă decentrare a preotului: atât de la procesul penitențial al mărturisirii penitentului, cât și de la propriile reacții trupești și sufletești. Prin urmare, deserviciul spiritual se dublează pentru că preotul nu poate percepe real și profund nici nevoile și așteptările pe care penitentul le are și se reflectă în păcatele mărturisite, nici propriile reacții psiho-somatice involuntare la această mărturisire. În terminologia asceticii ortodoxe, am putea spune că e vorba aici despre lupta cu gândurile.

Și cum nu poți stăpâni ceea ce tu nici măcar nu crezi că există, adică propriile impulsuri sufletești și trupești, tot astfel, preotul duhovnic nefiind conștient de reacțiile interne

pe care contactul personal cu credinciosul i le determină, nu poate accede la **autocontrol**. Aici poate interveni ceea ce limbajul de specialitate al psihologiei numește interferența scenariilor. Neutralitatea terapiei spirituale se poate pierde în acest punct și relația devine victimă a impulsurilor inconștiente (R. Robertiello și G. Schoenewolf, *101 greșeli în psihoterapie*, Editura Trei, București, 2010, pp. 15-18). Adică, acea confuzie între stările sufletești ale preotului și penitentului. Ca și mai devreme, pericolul este unul dublu, vizându-l atât pe duhovnic, cât și pe credincios.

Într-o astfel de relație penitențială defectuoasă, pista relațională este deviată și trebuie diortosită imediat după modelul triunghiului penitențial care, alături de preot și credincios, îl include pe Domnul Hristos Însuși, Calea, Adevărul și Viața. O astfel de relație penitențială nediertosită oferă anumite beneficii secundare pentru preot și credincios, dar care sunt beneficii emoționale reciproce pure, deci fără referință penitențială sacramentală. Or, noi plecăm de la premiza insurmontabilă a imposibilității de a înlocui Taina Spovedaniei cu orice altceva de pe pământ care se referă la vreo relație interpersonală. Confuzia planurilor creează **motivații** false ale procesului terapiei duhovnicești. Preotul duhovnic nu urmărește să producă o „stare de bine” penitentului, ci îl motivează și îl capacitează pe penitent pentru întâlnirea cu Hristos-Binele.

Pentru a evita interferența scenariilor preotului duhovnic cu ale penitentului, lucru care ar putea duce la o prioritizare a beneficiilor secundare în defavoarea singurului beneficiu duhovnicesc propriu-zis al Tainei Spovedaniei, se face necesară atât conștiința de sine a preotului, cât și abilitatea acestuia de a pătrunde cu discernământ în universul de gânduri și simțiri al celui care se mărturisește. **Empatia** este o trăsătură de personalitate, care, totuși, se poate cultiva și dezvolta prin exercițiu și conștientizare. Pentru preot, a ieși din sine și a se preocupa de dimensiunea internă a personalității credinciosului este provocator în egală măsură pentru el, ca și pentru penitent.

Și totuși, acesta reprezintă un pas esențial în favoarea relației duhovnicești autentice, scopul slujirii și misiunii

pastorale fiind tocmai atingerea de lumina înțelegătoare a sufletului credinciosului. În acest sens, pentru obținerea rodului celui duhovnicesc al Spovedaniei este necesară atât solaritatea harului divin, cât și contribuția pământească a cultivării și dezvoltării personalității duhovnicului. Lărgind un pic lucrurile, am putea spune că **nivelul sociabilității** preotului duhovnic este echivalent cu suma momentelor de empatizare cu diferiți credincioși.

De fapt, comuniunea eclezială autentică pornește de la relații interpersonale fundamentate sacramental la scaunul Spovedaniei și, tot astfel, se cultivă și se exprimă în continuare prin autocunoaștere și stăpânire de sine, prin rezonanța empatică la unison cu trăirile semenilor și prin capacitatea de îmbogățire personală și relațională permanentă în interiorul Trupului tainic al Domnului Hristos.

Acesta este și modelul pe care ni-l oferă Biserica primară, când orice abatere morală ori dogmatică (schismă sau erezie) se remedia începând de la întâlnirea personală a penitentului cu episcopul la Taina Spovedaniei. Spațiul sacramental al Spovedaniei oferea cadrul de securitate a terapiei spirituale și în care se preciza dimensiunea și gravitatea păcatului săvârșit în funcție de care se stabilea și „medicamentația” spirituală. Așa proceda, spre exemplu, Sfântul Ciprian al Cartaginei (K. Rahner, *Theological Investigations*, vol. 15, London, 1983, p. 221). Forma, durata și intensitatea penitenței au reprezentat și atunci, și reprezintă și acum, temelia pastorației reușite. Cuantificarea acestei reușite se înregistrează la nivel sinergetic între darul iertării divine și eșafodajul relațional concret pe care îl clădește preotul cu credinciosul la Sfânta Taină a Spovedaniei.

Pr. Dr. Ciprian Valentin BÎLBĂ

Credință și rațiune, laolaltă

(urmărire din p. 1)

oară, turmentatul creștin al veacului 20 fără minunat de profunde cărți ale unui C.S. Lewis? Această constantă reflectă natura sistematică a respingerii credinței pe baze intelectuale, deci și nevoia simetrică de a fundamenta credința pe temeuri raționale: e un balans continuu. Absența îndoielii nu e virtuoză. Dacă n-am fi mereu străbătuți de întrebări, am transforma viața religioasă într-o mecanică obtuză de gesturi nepricepute. Dumnezeu nu-și dorește ca partener un robot blindat în certitudini oarbe, ci un interlocutor viu, aflat pe calea dinamică a unei creșteri (care presupune halte și derapaje). Fără clipele noastre de francă deznădejde, nu ne-am putea împărtași pe deplin din clipele noastre de luminoasă speranță în propria mântuire.

Întrebarea persistă: se cuvine ca orice creștin să fie și un apologet al credinței? Categorie, da! Apărarea cu instrumente raționale a credinței ca mister suprarățional e parte integrantă a elanului misionar. Firește că magisteriul Bisericii rămâne norma indispensabilă pentru a nu improviza pe căi greșite, vagi sau delirante. Avem în tezaurul biblico-patristic un îndreptar peren, pe care trebuie doar să-l traducem în termeni contemporani, la capătul unui efort hermeneutic onest. De aceea, cultura teologică (și cea literară, artistică, științifică sau civică) rămâne fundamentul și scopul oricărui creștin lucid: numai ea face din el un binevestitor competent și credibil. Nimic mai trist decât vederea unui pretins credincios cu adevărat ignorant! Nouă ne lipsește – și trebuie să ne prisosească – *docta ignorantia*, nicidecum prosteașca necunoaștere plină de sine. Aprofundăm cunoașterea pozitivă, spre adâncirea în taina universu-

lui creat. Știm, socratic, că nu știm, însă compensăm hăul acestei conștiințe circulare prin vectorul nădejzii ca depășire: „cred, Doamne, ajută necredinței mele!”. Idealul nostru nu e o lume general și omogen convertită la creștinism, căci specia noastră nu e capabilă de progres moral. Numai persoana poate evolua duhovnicește și văd în această axiomă felul nostru de a nu stânjeni lucrarea lui Dumnezeu în istoria umană. Tocmai de aceea, postura apologetică implică dialogul restrâns, lucrarea „celor doi sau trei” strânsi laolaltă în coprezența mistică a lui Iisus Hristos. E felul nostru, obstinat, de a fi conservatori în plină epocă mediatică. Evident, „doi sau trei” nu înseamnă să reduci reflecția asupra credinței la un cenaclu intim, agapic și domestic. În fond, gândurile acestea apar într-un ziar. Dar nu a purtat Sfântul Andrei Șaguna ziarul pe care-l citești în propria iconă?

LITURGHIE • PASTORAȚIE • MĂRTURISIRE

Î.P.S. Dr. LAURENȚIU STREZA, Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului

Duminică, 2 aprilie. Înaltpreasfinția Sa a oficiat Sfânta Liturghie la Biserica „Sfânta Parascheva” din parohia Veseud, Protopopiatul Mediaș, județul Sibiu. A sfințit noua catapeteasmă a locașului de cult și a binecuvântat lucrările interioare realizate. În cadrul Sfintei Liturghii, l-a hirotonit preot pe diaconul Sebastian Nicolae Ivan pe seama parohiei Luța, Protopopiatul Făgăraș I. La sfârșit, l-a hirotesit întru *iconom* pe preotul paroh Iulian Hârsan, iar principalilor ctitori și binefăcători le-a acordat acte de cinstire.

Luni, 3 aprilie. A avut program de audiențe și lucrări de birou. A participat, la sediul Inspectoratului Județean de Jandarmi, la festivitățile prilejuite de Ziua Jandarmiei Române. A adresat celor prezenți un cuvânt de binecuvântare.

Marti, 4 aprilie. A prezidat ședința Permanenței Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Sibiului. A predat cursuri de Teologie Liturgică la Facultatea de Teologie din Sibiu.

Miercuri, 5 aprilie. A avut program de lucru la cabinet.

Joi, 6 aprilie. Înaltpreasfinția Sa a participat, la Academia Evanghelică din Sibiu, la lansarea edițiilor transliterate ale Telegrafului Român din perioada ianuarie-august 1853. Evenimentul a avut loc în cadrul celei de-a opta Conferințe Internaționale despre Știința și Cultura Informației. A adresat celor prezenți un cuvânt de binecuvântare.

Vineri, 7 aprilie. A prezidat ședința Permanenței Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Sibiului.

Sâmbătă, 8 aprilie. Înaltpreasfinția Sa a slujit Vecernia cu Litie la Catedrala mitropolitană din Sibiu. A condus pelerinajul de Florii în jurul Catedralei mitropolitane, a rostit rugăciunea de sfințire a icoanelor aduse de credincioși, rugăciunea de binecuvântare a credincioșilor și a adresat tuturor un cuvânt de învățătură, în care a arătat semnificația și sensul Pelerinajului de Florii.

Duminică, 9 aprilie – Praznicul Intrării Domnului în Ierusalim. A slujit Sfânta Liturghie și a adresat un cuvânt de învățătură credincioșilor prezenți la Catedrala mitropolitană din Sibiu. În cadrul Sfintei Liturghii ierodiaconul Iacob Gândilă de la Mănăstirea Sădinca, județul Sibiu, a fost hirotonit ieromonah, iar teologul Marian Păvălașcu a fost hirotonit diacon. Seara, a participat la slujba Deniei, oficiată la Catedrala mitropolitană, precum și la concertul de cântări specifice Postului Mare, susținut de către corul „Timotei Popovici” al Catedralei mitropolitane din Sibiu.

Luni, 10 aprilie. A avut program de audiențe și lucrări de birou. A prezidat ședința Permanenței Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Sibiului. Seara, a participat la slujba Deniei, oficiată la Catedrala mitropolitană.

Marti, 11 aprilie. A avut program de lucru la cabinet. Seara, a participat la slujba Deniei, oficiată la Catedrala mitropolitană.

Miercuri, 12 aprilie. A avut program de lucru la cabinet. Seara, a participat la slujba Deniei, oficiată la Catedrala mitropolitană.

Joi, 13 aprilie. A slujit Sfânta Liturghie a Sf. Vasile cel Mare la Catedrala mitropolitană și a adresat credincioșilor prezenți un cuvânt de învățătură. Seara, a oficiat, în același loc, slujba Deniei celor 12 Evangheliilor.

Vineri, 14 aprilie. A oficiat, la Catedrala mitropolitană, slujba Deniei Prohodului Domnului.

Sâmbătă, 15 aprilie. A întâmpinat, la Aeroportul Internațional din Sibiu, Sfânta Lumină adusă de o delegație de la București. Au fost de față reprezentanți ai eparhiilor din Mitropolia Ardealului, protopopi, preoți și autorități locale. Înaltpreasfinția Sa a adus Sfânta Lumină la Catedrala mitropolitană, iar la miezul nopții va fi oferită credincioșilor care vor participa la slujba de Înviere.

Duminică, 16 aprilie. La orele 0,00 a oficiat Slujba Învierii, Sfânta Liturghie din Ziua Învierii Domnului și a adresat credincioșilor un cuvânt de învățătură la Catedrala mitropolitană. A oficiat, de asemenea, slujba Vecerniei (A Doua Înviere) la Catedrală, iar apoi, a participat la procesiunea liturgică pascală, pe care a inițiat-o și organizat-o prin centrul orașului. După-amiază, a oferit o recepție oficială la reședința mitropolitană, la care au participat oficialități locale, profesori de la Facultatea de Teologie, consilieri și angajați ai Arhiepiscopiei Sibiului, precum și preoții din municipiul Sibiu.

Luni, 17 aprilie. Înaltpreasfinția Sa a oficiat slujba de sfințire a paraclisului „Învierea Domnului” al Paro-

hie Brașov-Triaj. A slujit Sfânta Liturghie și a adresat credincioșilor un cuvânt de învățătură. La final, l-a hirotesit *iconom stavrofor* pe preotul Mihail Cătălin Sicoe, iar comunitatea parohială a primit un act de cinstire, ca semn de apreciere și mulțumire pentru eforturile depuse în ultimii ani la finalizarea locașului de cult.

Marti, 18 aprilie. A slujit Sfânta Liturghie și a adresat credincioșilor un cuvânt de învățătură la Biserica „Adormirea Maicii Domnului” din localitatea Avrig. În cadrul Sfintei Liturghii, l-a hirotonit întru diacon pe teologul Emanuel Tăvală, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Sibiului. De asemenea, la final, a acordat distincția „Crucea Șaguniană pentru clerici” părintelui protopop Vasile Gafton. În aceeași zi, a oficiat slujba de sfințire a unui centru de zi pentru copii, amenajat într-un spațiu din cadrul sediului Protopopiatului Avrig. Centrul a fost amenajat în parteneriat cu Liceul Teoretic „Gheorghe Lazăr” din Avrig și va găzdui mai multe activități extrașcolare cu elevi din această instituție.

Miercuri, 19 aprilie. A avut program de lucru la cabinet.

Vineri, 21 aprilie – Sărbătoarea Izvorul Tămăduirii. Cu ocazia hramului, Înaltpreasfinția Sa, alături de Preasfințitul Ilarion Făgărașanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, și de un mare sobor de preoți și diaconi, a slujit la Mănăstirea „Brâncoveanu”-Sâmbăta de Sus, jud. Brașov. A oficiat sfințirea apei la fântâna din curtea mănăstirii. A săvârșit, în continuare, la altarul de vară Sfânta Liturghie, iar apoi Taina Sfântului Maslu. A adresat celor prezenți un cuvânt de învățătură. În cadrul Sfintei Liturghii, l-a hirotonit întru preot pe diaconul Emanuel Tăvală, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Sibiului, pe seama Parohiei Sibiu-Sfinții Arhangheli I. La final, Înaltpreasfinția Sa a premiat și a felicitat pe elevii câștigători ai etapei eparhiale a Concursului național de creație „Icoana și Școala Mărturisirii”.

Duminică, 23 aprilie – Sărbătoarea Sfântului Mare Mucenic Gheorghe. A oficiat slujba de binecuvântare a lucrărilor efectuate la Biserica „Sfântul Nicolae” din localitatea Armeni, protopopiatul Săliște. A sfințit catapeteasma nouă și icoanele de pe aceasta, precum și celelalte lucrări efectuate la interior și la exterior. A slujit Sfânta Liturghie și a adresat credincioșilor un cuvânt de învățătură. Cu ocazia acestei sărbători din Armeni, primarul comunei Loamneș, doamna Maria Greavu, i-a oferit Înaltpreasfinției Sale titlul de Cetățean de Onoare al comunei sibiene. La sfârșit, l-a hirotesit *iconom stavrofor* pe părintele paroh Cosmin Nicolae Drugan, iar principalilor ctitori și binefăcători, le-a acordat acte de cinstire.

Luni, 24 aprilie. A avut program de audiențe și lucrări de birou. A prezidat ședința Permanenței Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Sibiului.

Marti, 25 aprilie. A predat cursuri de Teologie Liturgică la Facultatea de Teologie din Sibiu.

Miercuri, 26 aprilie. A avut program de lucru la cabinet.

Vineri, 28 aprilie. A prezidat ședința Permanenței Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Sibiului.

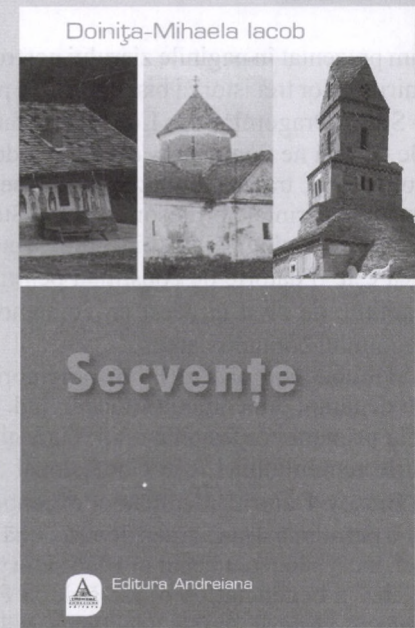
Sâmbătă, 29 aprilie. A oficiat, la Capela mitropolitană din Sibiu, Taina Cununii pentru tinerii Ionuț și Cristina Cornea.

Duminică, 30 aprilie. A slujit Sfânta Liturghie și a adresat credincioșilor un cuvânt de învățătură la biserica „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” din localitatea Șura Mică, Protopopiatul Sibiu. După slujbă, Înaltpreasfinția Sa a sfințit Centrul social-cultural „Sfânta Ana”, ridicat în apropierea bisericii parohiale din localitate.

Pr. Dr. Cristian Vaida

TEOLOGIE ȘI SPIRITUALITATE ORTODOXĂ

Am primit cu aleasă bucurie dorința devotatei și apreciatei realizatoare de emisiuni la „Viața spirituală”, Doina-Mihaela Iacob, vrednic vlăstar bucovinean al Bisericii noastre străbune, de a oferi celor care știu să prețuiască lectura ziditoare de suflet, *un volum aparte* – transpunerea în scris a unui periplu cultural și spiritual de excepție, realizat sub semnul alesei trăiri lăuntrice a autoarei, care i-a marcat întreaga viață și pe care a reflectat-o cu deplină dăruire în întreaga sa activitate profesională.

După o merituosă și deosebit de rodnică activitate în televiziune, în calitate de regizor artistic, producător și realizator de emisiuni, Doina Iacob a așezat în scris unele mărturii și reportaje, de o frumusețe spirituală unică, realizate de-a lungul timpului și prezentate în diferite emisiuni despre cultură și spiritualitate la Televiziunea Română, pe care le-a adunat în volumul care vede acum lumina tiparului la Editura Andreiana a Mitropoliei Ardealului.

Cititorul este invitat într-o „călătorie” fascinantă, prin locuri unice din țara noastră, cele mai multe „îngropate” de contemporani în indiferență și uitare, dar care ascund comori culturale și spirituale de o neasemuită semnificație și valoare națională; dar și oameni binecuvântați, de mare cinste, adevărate „tezaure vii”, care dau mărturie despre tradițiile și rădăcina creștină adâncă a neamului nostru.

Volumul de față, intitulat sugestiv „Secvențe”, împletește cu măiestrie elemente de etnografie, istoriografie, sociologie sau folclor, armonizate de un limbaj minunat, de poveste, și constituie *un prețios dar* oferit, spre îmbogățire sufletească, tuturor aceluia care iubesc valorile culturale, credința străbună și spiritualitatea neamului românesc. Relatări captivante ale autoarei invită cititorii la o împărtășire de realitatea tainică a frumosului unor locuri mirifice ale țării, dar și al pitorescului lăuntric al oamenilor, toate descoperite de autoare, cu mult profesionalism, pe nenumăratele cărări ale țării pe care a colindat în căutarea unor „comori” patrimoniale și umane pe care să le redea contemporaneității.

Cartea de față reprezintă, totodată, și o mărturie luminoasă despre activitatea plină de abnegație a autoarei în slujba culturii și a Bisericii străbune, dar și o transpunere și în scris, a viziunii despre viață și frumusețea lăuntrică a credinței autoarei și a interlocutorilor săi.

Lectura cărții te cucerește, autoarea dovedește la fiecare pagină un încântător talent literar, o deosebită expresivitate și finețe în evocarea situațiilor mai mult sau mai puțin delicate, a persoanelor atât de diferite cu care s-a intersectat pe drumul pe care l-a urmat cu neclintită abnegație, slujind cu jertfelnicie idealului său spiritual, acela de a transpune în realitate și de a da mărturie despre „biserica” din sufletul oamenilor.

Mitropolitul Laurențiu

TEOLOGI ORTODOCȘI ÎN ÎNCHISORILE COMUNISTE

Pr. Academician
MIRCEA PĂCURARIU

După ce am prezentat în paginile ziarului nostru activitatea și pătimirile celor trei istorici bisericești din perioada interbelică – Silviu Dragomir, Ioan Lupuș și Ștefan Meteș – în rândurile de față ne vom ocupa de cel mai de seamă teolog, filosof creștin, traducător și ziarist din secolul al XX-lea, care a fost părintele profesor Dumitru Stăniloae. Deși viața și opera sa teologică sunt bine-cunoscute, totuși considerăm că este o datorie de conștiință pentru toți să ne aducem aminte de el și în acest an comemorativ al victimelor regimului comunist-ateu.

Dumitru Stăniloae s-a născut la 16 noiembrie 1903 într-o familie de țărani din comuna Vlădeni, jud. Brașov. A făcut școala primară confesională din Vlădeni, apoi a urmat cursurile renumitului Liceu Confesional „Andrei Șaguna” din Brașov. Datorită rezultatelor excepționale la învățătură i s-a permis să dea examen pentru două clase în doi ani școlari, încât a început liceul în 1916 și l-a terminat în 1922. Ca elev a beneficiat de o bursă de la Fundația Emanuil Gojdu. S-a înscris apoi la Facultatea de Teologie din Cernăuți, apreciată în toată lumea creștină (1922-1927; un an a studiat la Facultatea de Litere din București). Acolo a obținut doctoratul în teologie cu teza *Viața și activitatea patriarhului Dosoftei al Ierusalimului și legăturile lui cu țările românești*, susținută și tipărită în 1928.

Apreciat încă de atunci de către mitropolitul Nicolae Bălan, a beneficiat de o bursă de studii din partea Arhiepiscopiei Sibiului la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Atena (1928-1929), unde a aprofundat îndeosebi studiile de teologie istorică, apoi la Facultățile catolice și protestante din München și Berlin (1928-1929) pentru studii de Dogmatică și Bizantinologie, după care au urmat două călătorii de studii și documentare la Paris și la Belgrad.

Cu o asemenea pregătire, la 1 septembrie 1929, deci la vârsta de 26 de ani, a fost numit profesor suplinitor la Academia Teologică „Andreiană” din Sibiu și titular provizoriu în 1932, iar apoi „titular definitiv” în 1935. În cei 17 ani de activitate la Sibiu a predat Dogmatica, dar și alte discipline pentru perioade mai scurte: Apologetica, Pastorală și Limba greacă. În 1931 mitropolitul Nicolae Bălan l-a hirotonit diacon, în 1932 preot, în 1937 l-a hirotesit protopop, iar în 1940 l-a hirotesit iconom stavrofor. Același mitropolit l-a încredințat și cu redactarea ziarului șagunian „Telegraful Român” (ianuarie 1934-mai 1945), în care a publicat sute de articole (republicate în trei volume în anul 2012) pentru îndrumarea preoțimii. În 1936, după alegerea rectorului de atunci, Nicolae Colan, ca episcop al Clujului, Părintele Dumitru Stăniloae a fost numit rector al Academiei Teologice, funcție pe care a îndeplinit-o până în anul 1946.

În anul 1943, în urma numeroaselor demersuri ale mitropolitului Nicolae Bălan, Academia Teologică „Andreiană” a fost ridicată la rang universitar, cu dreptul de a conferi licențe în teologie.

În perioada „sibiană” a activității sale a publicat mai multe lucrări în volum, în „Analele” Academiei Teologice, în „Gândirea” de la București, dar și în alte periodice ale timpului. Prima era o traducere, *Dogmatica Bisericii Ortodoxe Răsăritene*, a profesorului Hristu Andrutsos, de la Facultatea de Teologie din Atena. Au urmat: *Viața și învățătura Sfântului Grigorie Palama*, cu trei tratate traduse (1938); *Ortodoxie și românism* (1939), care reproduce articole din „Telegraful Român” sau din „Gândirea”; *Poziția d-lui Lucian Blaga față de creștinism și ortodoxie* (1942), în care combate unele dintre tezele marelui filosof; *Iisus Hristos sau restaurarea omului* (1943, 404 pagini), lucrare de mare importanță pentru literatura teologică a timpului.

Tot acum a început traducerea și tipărirea unor opere ale marilor „Părinți duhovnicești”, sub numele de *Filocalia*

PĂRINTELE PROFESOR DUMITRU STĂNILOAE (1903-1993)

sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care ne arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși, toate însoțite de introduceri și note. La Sibiu, au apărut primele patru volume, între anii 1946 și 1948, iar restul volumelor, până la volumul 12, au apărut la București între anii 1976-1991, după care au urmat câteva reeditări.

Instaurarea unui nou regim politic în România, în anii 1944-1945, a pus capăt prodigioasei activități a Părintelui Dumitru Stăniloae la Sibiu. Articolele sale din „Telegraful Român” și din „Gândirea”, ca și legăturile sale cu profesorul Nichifor Crainic, neacceptarea unor compromisuri cu noul regim i-au adus multe neazuri. Astfel, în mai 1945 a fost înlocuit de la conducerea „Telegrafului Român”. La presiunile primului ministru de atunci, Petru Groza, s-a văzut nevoit să se retragă din postul de rector al Academiei Teologice „Andreiene”.

În ianuarie 1947 a început o nouă etapă în viața și activitatea Părintelui Dumitru Stăniloae, când a fost transferat „prin chemare” la Facultatea de Teologie din București, la catedra de Ascetică și Mistică, deținută până în 1944 de către marele filosof, ziarist, poet, teolog și om politic, Nichifor Crainic.

A deținut această catedră până în toamna anului 1948, când Facultatea de Teologie din București a devenit Institut Teologic de Grad Universitar. Acum a fost încadrat la catedra de Teologie Dogmatică și Simbolică, mai ales pentru cursurile „de magisteriu” (doctorat). Va funcționa la această catedră până în 1958, când a fost arestat și închis, apoi reîncadrat din 1965 până în 1973, când a fost pensionat, activând în continuare ca profesor consultant pentru cursurile de doctorat.

Ca și în cazul altor profesori de teologie (Teodor Popescu de la București, Ioan Gh. Savin și Constantin Tomescu de la Chișinău, Ilarion Felea de la Arad, Liviu G. Munteanu de la Cluj), ca și atâtea sute de preoți ortodocși, Părintele Stăniloae a suferit cinci ani de detenție în închisorile comuniste. Era urmărit în permanență de către organele de Securitate, mai ales pentru că participa la întrunirile teologice și duhovnicești ale unui grup de monahi cărturari și intelectuali de la Mănăstirea Antim, cunoscut sub numele de „Rugul Aprins” (arhimandriții Benedict Ghiuș și Sofian Boghiu, fizicianul Alexandru Mironescu, profesorul Constantin Joja, poetul Vasile Voiculescu, scriitorul și ziaristul Ion Marin Sadoveanu și alții). Rând pe rând, aceștia au fost arestați. Iar în dimineața zilei de 5 septembrie 1958 a fost arestat și Părintele Stăniloae, după ce i se făcuse o percheziție la domiciliu care a durat patru ore. Inițial a fost dus în închisoarea de pe strada Uranus din București, unde a fost anchetat timp de o lună, apoi într-o altă închisoare, din strada Plevnei, în care a stat tot o lună. A urmat apoi procesul, la București, în ziua de 4 noiembrie 1958, când au fost judecați mai mulți călugări și intelectuali sau studenți, care au fost acuzați de „uneltire împotriva statului oamenilor

muncii din România” și condamnați la ani grei de închisoare. Părintele Stăniloae a primit o condamnare de cinci ani. A fost dus în închisoarea de la Jilava, până în aprilie 1959, când a fost mutat în cunoscuta închisoare de la Aiud, unde se găseau mulți alți preoți și oameni de cultură, între care și profesorul de Teologie Ilarion Felea de la Arad și Liviu G. Munteanu de la Cluj, morți acolo în 1961, filosoful și poetul Grigorie Popa, filosoful Petre Pandrea, arhimandriții Benedict Ghiuș și Sofian Boghiu, mulți preoți de mir, unii foști studenți ai părintelui, studenți teologi și alții. Din septembrie 1961 a fost dus din nou la Jilava pentru alte anchete și declarații, unde a rămas până în martie 1962, după care a fost readus la Aiud. De acolo a fost eliberat abia în ianuarie 1963.

După eliberare, prin grija Patriarhului Justinian Marina, a fost încadrat într-un modest post în Administrația Arhiepiscopiei Bucureștilor. A fost reîncadrat la catedră din toamna anului 1965, pentru cursurile de doctorat de la Institutul Teologic din București; funcționează în această calitate până în 1973, când a fost pensionat „pentru limită de vârstă”.

Activitatea publicistică a fost deosebit de prodigioasă, atât înainte de arestare, cât și după acest moment nefericit al vieții. În primii ani de activitate la București a fost nevoit – ca toți ceilalți profesori de teologie – să publice în revistele bisericești, mai ales în „Ortodoxia” și în „Studii Teologice”. A tratat – între altele – probleme dogmatice în perspectivă confesională: despre Maica Domnului, Sfânta Euharistie, Sfintele Taine, faptele bune, Judecata particulară, după moarte, păcatul strămoșesc și multe altele.

După 1976 până în 1991 s-a reluat apariția *Filocaliei*, volumele V-XII. În colecția de traduceri „Părinți și scriitori bisericești” a tradus din Sf. Grigorie de Nyssa, Sf. Atanasie cel Mare, Sf. Grigorie de Nazianz, Sf. Chiril al Alexandriei, Sf. Ioan Scărarul, Sf. Maxim Mărturisitorul etc.

În 1978 a apărut marea sa operă *Teologia dogmatică și simbolică*, în trei volume, după care au urmat: *Spiritualitatea ortodoxă* (1981), *Spiritualitate și comuniune în Liturgia ortodoxă* (1986), *Chipul nemuritor al lui Dumnezeu* (1987), *Studii de teologie dogmatică ortodoxă* (1990), *Chipul evanghelic al lui Iisus Hristos* (1991), *Comentarii la Evanghelia lui Ioan* (1993), *Iisus Hristos lumina lumii* (1993).

Și-a spus cuvântul și în probleme de istorie bisericească a românilor. De pildă: *Lupta și drama lui Inochentie Micu; Uniatismul din Transilvania, opera unei întregite silnicii; Uniatismul din Transilvania, încercare de dezmembrare a poporului român; Rolul ortodoxiei în formarea și păstrarea ființei poporului român și a unității naționale; Vechimea și spiritualitatea termenilor creștini români în solidaritate cu cei ai limbii române în general etc.*

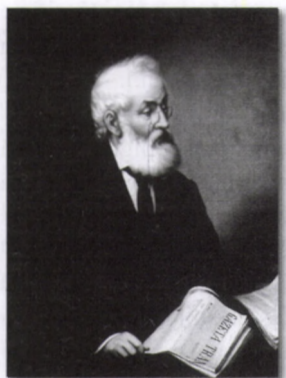
Părintele Stăniloae a fost mult apreciat atât în timpul vieții, cât și după trecerea la cele veșnice. A primit mai multe doctorate „Honoris Causa”, distincții și premii peste hotare. A conferențiat la Facultățile de Teologie din Atena, Tesalonic, Paris, Strasbourg, Bonn, Heidelberg, Geneva, Oxford. A făcut parte din mai multe delegații ale Bisericii noastre care au vizitat alte Biserici, sau a participat la diverse conferințe și consultări teologice. S-a publicat în câteva rânduri bibliografia scrierilor, ajungându-se la cifre impresionante. Academia Română l-a ales între membrii ei în anul 1990, când a fost posibil acest lucru.

S-au scris lucrări de doctorat în țară și peste hotare, la Atena, Tesalonic, Roma, Londra, Heidelberg, Washington ș.a. Zeci de volume sau studii i-au fost traduse limbi de circulație: engleză, franceză, germană, greacă și sârbă. În felul acesta cel mai strălucit teolog român din zilele noastre a ajuns să fie cunoscut și apreciat în toată lumea creștină. După moartea sa, lucrările sale au fost reeditate mereu la diferite centre eparhiale.

Părintele Dumitru Stăniloae s-a mutat Domnul în ziua de 5 octombrie 1993, cu câteva săptămâni înainte de-a ajunge la venerabila vârstă de 90 de ani. A fost înmormântat la Mănăstirea Cernica unde, cu câteva luni înainte, a fost depusă și soția sa, care i-a stat alături timp de 63 de ani.

Cu părintele Stăniloae a dispărut cel mai strălucit teolog român, un preot de vocație, un bun patriot și un ecumenist de seamă.

Membrii Asociațiunii Astra – Membrii Academiei Române (III)

IACOB MUREȘAN (1812, Rebrîșoara, Bistrița-Năsăud – 1887, Brașov).

Intellectual iluminist, profesor, poet, publicist. Fruntaș al mișcării naționale din Transilvania. Unul dintre fondatorii Reuniunii Române de Gimnastică și Cântări de la Brașov, 1863, și ai Reuniunii Sodalilor Români din Cluj, 1878.

ASTRA. Semnatar al Petiției. Membru fondator, 1861. Autorul *Imnului ASTRA*, pe versurile lui Andrei Bârseanu.

ACADEMIA ROMÂNĂ. Membru de onoare al Societății Academice, 1877.

NICOLAE POEPA (1826, Satalung, Brașov – 1908, Caransebeș).

Teolog, profesor, cărturar, participant la Revoluția din 1848. După 1854 a devenit cel mai apropiat colaborator al lui Șaguna. A fost profesor la Institutul Teologic sibian, consilier episcopal, vicar episcopal, arhimandrit, membru în Sinod și în Congresul Național Bisericesc, episcop de Caransebeș, deputat în Dieta Transilvană, în Senatul Imperial de la Viena, președinte al Comitetului Național Român, unul dintre inițiatorii ziarului *Tribuna* din Sibiu.

ASTRA. Semnatar al Petiției. Membru în Comitetul Central, 1861, vicepreședinte, 1888. Autor al monografiei *Arhiepiscopul și Mitropolitul Andrei Baron de Șaguna*.

ACADEMIA ROMÂNĂ. Membru de Onoare al Societății Academice, 1877. Membru titular al Academiei Române, 1899. Discurs de recepție: *Arhiepiscopul și Mitropolitul Andrei Baron de Șaguna*.

IOAN cavalier de PUȘCARIU (1824, Sohodol, Brașov – 1911, Sohodol, Brașov).

Jurist, istoric, animator cultural. Este autor de versuri, satire, anecdote, de studii istorice și etnografice.

ASTRA. Autorul ideii de înființare a unei asociații care să susțină cultura românilor din Transilvania. Semnatar al Petiției. Autorul primei serii de statute, membru fondator,

1861, Sibiu, autorul denumirii *Asociațiunea Transilvaniană pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român*, inițiatorul organizării itinerante a adunărilor generale. A fost membru al Secțiunii Istorice și președinte al ei (1900), a fost colaborator la *Enciclopedia Română*, coordonată de Cornel Diaconovici.

ACADEMIA ROMÂNĂ. Membru de onoare al Societății Academice, 1877. Membru titular, 1900. Discurs de recepție: „*Urrinus*”, 1921.

JAN URBAN JARNIC (1848, Potstyn, Cehia – 1923, Praga).

Filolog cehoslovac. Docent pentru limba română cu teza *Importanța limbii române pentru studiul limbilor romanice*.

Împreună cu Andrei Bârseanu a editat colecția *Doine și strigături din Ardeal* (culese de Ioan Micu Moldovan și de

ACADEMIA ROMÂNĂ. Membru corespondent străin, 1879, membru de onoare străin, 1919.

elevii săi din Gimnaziu). Invitat de Academia Română, a colaborat la adunarea materialului lexicografic pentru *Dicționarul Limbii Române* coordonat de Al. Philippide. A editat lucrări despre folclorul albanez.

ASTRA. Membru de onoare, 1879. Colaborator la *Enciclopedia Română* coordonată de Cornel Diaconovici.

AUGUSTE EMILE PICOT (1844, Paris – 1919, Château du Mesnil).

Lingvist francez. A făcut cunoscut folclorul românesc din Timoc prin culegerea *Chants populaires des Roumains de Serbie*. A fost secretar al domnitorului-principe-rege al României Carol I (1866-1869), viceconsul al Franței la Sibiu (1869) și la Timișoara (1869-1872), profesor de limba română la Ecole des Langues Orientales din Paris (1875-1888).

ASTRA. Membru de onoare, Adunarea Generală de la Sibiu, 1876.

ACADEMIAROMÂNĂ. Membru de onoare străin, 1879.

DIMITRIE ONCIUL (1856, Straja, Suceava – 1923, București).

Istoric, profesor universitar. Creatorul Școlii critice în istoriografia românească. Director al Arhivelor, președinte al Comisiei Monumentelor. Decan al Facultății de Litere a Universității

București. Este autorul unor importante lucrări de istorie.

ASTRA. Membru al Secțiunii de Istorie. Colaborator la *Enciclopedia Română* coordonată de Cornel Diaconovici.

ACADEMIA ROMÂNĂ. Membru corespondent, 1889, membru titular, 1905. Discurs de recepție: „*Epicile istoriei române și împărțirea ei*”. Vicepreședinte (1913-1916; 1919-1920). Președinte (1920-1923). Președinte al Secției Istorice (1911-1914; 1919-1922).

FERDINAND I de HOHENZOLLERN-SIGMARINGEN (1865, Schios, Sigmaringen, Germania – 1927, Sinaia).

Principele și Regele României. 1889-1913 – principe, 1914-1927 – rege. Sub domnia sa, România a intrat în Primul Război Mondial alături de Antanta, ceea ce a permis alipirea Transilvaniei, Basarabiei și Bucovinei și înfăptuirea unității naționale, actele au fost consfințite prin tratatele de pace din perioada 1919-1920. S-a efectuat o reformă agrară radicală, s-a adoptat Constituția (1923), prima constituție democratică, s-au stabilit relații cu unele țări europene. A fost supranumit „Cel Leal”. A lăsat drept moștenire un volum de *Cuvântări*.

ASTRA. Președinte de onoare, Sibiu, 1919, membru de onoare, 1920, Sibiu, Adunarea Generală Extraordinară.

ACADEMIA ROMÂNĂ. Membru de onoare, 16 martie 1890. Protector și președinte de onoare (1914-1927).

GUSTAV WEIGAND (1860, Duisburg, Germania – 1930, Belgershain).

Filolog german. Cel dintâi lingvist străin care a cercetat la fața locului dialectele și graiurile limbii române, călătorind în 1887, 1909, în diferite ținuturi românești. La Universitatea din Leipzig a înființat Institutul pentru Studiul Limbii Române. A efectuat cercetări lingvistice și toponimice românești și balcanice.

ASTRA. Membru de onoare, 1895, Adunarea Generală de la Blaj. Colaborator la *Enciclopedia Română* coordonată de Cornel Diaconovici.

ACADEMIA ROMÂNĂ. Membru corespondent străin, 1892.

ANDREI BÂRSEANU (1858, Dârstele, Brașov – 1922, București).

Folclorist, poet, militant cultural, ziarist. Profesor la Liceul din Brașov și director al învățământului din Sibiu. Autor de manuale, realizatorul unor colecții folclorice.

ASTRA. Președinte al Despărțământului Brașov, membru în CC, vicepreședinte, președinte (1911-1922). Coordonator al colecțiilor de cărți. Redactor și director al revistei *Transilvania* (1914-1919), autorul versurilor *Imnului ASTRA*, colaborator la *Enciclopedia Română* coordonată de Cornel Diaconovici.

ACADEMIA ROMÂNĂ. Membru corespondent, 1902, membru titular, 1908. Vicepreședinte (1922). A primit două premii ale Academiei – pentru lucrarea *Istoria școalelor...* și pentru culegerea *Doine și strigături din Ardeal* (coautor, filologul ceh Jan Urban Jarnic).

SEXTIL PUȘCARIU (1877, Brașov – 1948, Bran, Brașov).

Filolog, publicist, profesor universitar. Creator al Muzeului Limbii Române. Editorul revistei *Daco-Romania*. Primul rector al Universității *Dacia Superioară* din Cluj, înființată în 1919, de o comisie propusă de Consiliul Dirigent al Transilvaniei de la Sibiu, condusă de Onisifor Ghibu. În 1906 Academia i-a încredințat sarcina întocmirii *Dicționarului Limbii Române* (a reușit să publice 3 volume). A primit titluri din partea unor academii europene. A coordonat *Atlasul Lingvistic Român*, 3 dintre cele 10 volume au fost finalizate, a realizat *Dicționarul Etimologic al Limbii Române*, numeroase studii filologice în care a abordat probleme de istoria limbii, dialectologie, lexicografie, fonologie.

ASTRA. Membru în Comisia pentru înființarea ASTREI în Basarabia, membru al Secțiunii Școlare, al Secțiunii Literare și președinte al ei, 1935. A elaborat două memorii pentru reeditarea *Enciclopediei Române* coordonate de Cornel Diaconovici, fără să se finalizeze.

ACADEMIA ROMÂNĂ. Membru corespondent, 1905. Membru titular, 1914. Discurs de recepție: *Locul Limbii Române între limbile romanice*. Președinte al Secției Literare (1929-1931).

Zugravi de icoane din părțile Sibiului, în secolele al XVIII-lea și al XIX-lea

IOAN DIN POPLACA

Mănuitor iscusit al penelului, legat de „centrul important de iradiere și școala de la Rășinari”, fiind considerat un ipotetic ucenic al dascălului de zugravi Stan [Saveta-Florica Pop, „Operele zugravului Ioan din Poplaca la Rășinari”, în *Rolul patrimoniului în contextual crizei valorilor*, editori: Avram Cristea, Jan Nicolae și Daniela Florian, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2013, p. 161-185], **Ioan din Poplaca** a fost „activ în ultimul deceniu al secolului al XVIII-lea și în primele decenii ale celui următor” [Marius Porumb, „Rășinari, centru de pictură din secolul XVIII”, în *Transilvania*, 3/2001, Sibiu, p. 33]. Este valabilă și pentru el aprecierea istoricului Marius Porumb cu privire la orientarea caracteristică zugravilor din aceeași generație cu Ioan, care au activat în ținuturile sibiene la cumpăna dintre secole, și anume că au fost „continuatori ai tradițiilor artistice” postbrâncovenești, și totodată „promotori ai unui nou stil, ce se îndepărtează lent de vechea pictură tradițională” [Ibidem]. În cazul, de pildă, al lui Ioan Grigorievici, această metamorfoză stilistică nu s-a produs printr-o îndepărtare definitivă față de tradiția picturii muntenești, în care s-a format ca artist, ci s-a manifestat ca o evoluție naturală și „lentă”, așa cum observă Marius Porumb, către forme de expresie adaptate unei noi sensibilități, mai apropiată de simțirea celor în mijlocul cărora a ales să trăiască și să-și câștige existența, țărani români, locuitori ai satelor din apropierea Sibiului. Aceeași modificare a expresiei plastice, în maniera unui instrument adaptat să vibreze la sensibilitatea populară, poate fi sesizată, într-o măsură mai mare sau mai mică, și în operele zugravilor Oprea și Ioan din Poiana.

Prin Ioan din Poplaca se inaugurează însă o nouă etapă în evoluția picturii bisericești din acest ținut al Transilvaniei. În operele sale, zugravul s-a distanțat conștient, chiar dacă nu definitiv, de modelele iconografice postbizantine, asimilând în schimb anumite procedee de reprezentare figurativă sau de ornamentică împrumutate din pictura occidentală.

Ansamblurile murale sau icoanele semnate ori atribuite lui Ioan din Poplaca au fost încadrate cronologic între anii 1790 și 1825. Vom trece însă în revistă doar activitatea foarte prolifică a pictorului, din primele trei decenii ale secolului al XIX-lea.

O primă icoană la care dorim să ne referim se păstrează până nu demult în pronaosul Bisericii „Sfânta Paraschiva” din Gura Râului. O înfățișează pe „Sfânta Muceniță Marina” și e semnată de Ioan zugravul, la anul 1802. O alta, asemănătoare prin decorația foarte fastuoasă a tronului și ornamentica bogată a veșmintelor, o reprezintă pe „Sfânta Cuvioasă Paraschiva” [Icoanei Sfintei Paraschiva i se mai pot asocia, cu mare probabilitate, alte trei icoane împărătești, din cadrul aceleiași colecții („Iisus Hristos Mare Arhieru”, „Maica Domnului cu Pruncul” și „Sf. Ierarh Nicolae”). Niciuna dintre ele nu a fost semnată sau datată de zugrav]. A fost semnată de artist, însă nu se cunoaște nici anul realizării nici lăcașul de închinare căruia i-a fost destinată, actualmente făcând parte din Colecția Arhiepiscopiei Sibiului.

La 1806, „Ioan ot Poplaca” semna, în această redactare a numelui său, pictura murală de pe poarta de zid de la incinta Bisericii ortodoxe a „Adormirii Maicii Domnului” din Boița [Ștefan Meteș, *Din istoria artei religioase române (I). Zugravii bisericilor române*, extras din *Anuarul Comisiunii Monumentelor Istorice, secția pentru Transilvania*, 1926-28, Cluj, 1929, p. 129] (aceeași biserică la care va reveni și în 1822, ca să picteze icoana hramului), pentru ca mai târziu (1807, 1808) să-și aștearnă numele, cu frumoasa lui iscălitură, pe icoanele împărătești de la Tălmăcel (biserică pentru care va mai picta în 1821 icoana „Maica

Domnului cu Pruncul” și cea a „Cuvioasei Paraschiva”, hramul bisericii) [Marius Porumb, *Dicționar de pictură veche românească din Transilvania. Sec. XIII-XVIII*, Editura Academiei Române, București, 1998, p. 184, 409; Idem, *Un veac de pictură românească din Transilvania. Secolul XVIII*, Editura Meridiane, București, 2003, p. 124].

Din anul 1812 datează patru foarte frumoase icoane împărătești, păstrate în Colecția Arhiepiscopiei Sibiului („Iisus Marele Arhieru” – datat 1812, „Maica Domnului cu Pruncul” – semnată „Ioan Zug[rav] Pop[laca]”, „Sf. Ierarh Nicolae” și „Sf. Arhanghel Mihail”). Publicate cu

câțiva ani în urmă, însă fără a li se fi lămurit proveniența [Alina Geanina Ioenscu, *Icoane pe lemn și sticlă din principalele colecții sibiene*, Editura Astra Museum, Sibiu, 2009, pp. 115, 122], am putut stabili, regăsindu-le menționate între piesele înregistrate într-un vechi inventar al patrimoniului Bisericii „Sfântul Nicolae” din Turnișor (în prezent cartier mărginaș al orașului Sibiu), că au aparținut acestui lăcaș de închinare.

Pentru monumentalul edificiu de cult din Sadu (jud. Sibiu), construit din ziduri de piatră și cărămidă în 1720, prin grija episcopului Inochentie Micu, și care a servit, începând din 1788, comunității românești revenită la Ortodoxie, Ioan din Poplaca a pictat, la 1813, icoanele împărătești („Iisus Marele Arhieru” – datat 1813, „Maica Domnului cu Pruncul” – semnată „Ioan Zug[rav] Pop[laca]”, „Sf. Ierarh Nicolae” și „Sfânta Treime”).

Peste câțiva ani, Ioan din Poplaca va relua legătura cu rășinării, de data aceasta fiind invitat să picteze icoanele împărătești care urmau să fie montate pe tâmpla de zid din Biserica „Sfânta Treime”, care fusese edificată pe una dintre colinele satului, în locul numit „Copăcele”. Construirea monumentalului lăcaș de închinare, al doilea de care urma să se servească numeroasa obște ortodoxă, fusese demarată la 1801, însă foametea și războiul au întârziat finalizarea șantierului, până la 1815, când a fost în cele din urmă târnosit de episcopul Vasile Moga.

Contribuția lui Ioan din Poplaca s-a materializat în pictarea icoanelor împărătești: „Deisis” (datată la 1818), „Maica Domnului cu Pruncul” (semnată „De Ioan Z[ugrav]”, la 1817), „Sf. Ierarh Nicolae”, „Încoronarea Fecioarei de către Sfânta Treime” (semnată), și în zugrăvirea icoanei-crucifix, care s-a montat ceva mai târziu pe coronamentul tâmplei [Astăzi crucifixul este montat pe un postament aflat pe solee, în dreptul iconostasului].

În legătură cu această din urmă componentă a ansamblului, Ștefan Meteș a invocat o mărturie epigrafică, fără însă a indica proveniența acesteia [Credem că e vorba despre un document manuscris, care conține istoricul zidirii bisericii, păstrat astăzi, însă doar fragmentar, în muzeul parohial de la Rășinari.], în care se amintea că „la anul 1824 dec. 22 s-au suit katreta bisericii cei nouă la locul ei fiind așezată cu Ioan zugravul din Poplaca” [Meteș, *op. cit.*, p. 130].

Tot Ștefan Meteș mai pomenește și de alte „4 icoane care se așează la altar numai în postul Paștilor, de Ioan Zugravul în 1818” [Ibidem]. E vorba de o tradiție locală, încă vie în Rășinari, de a se acoperi icoanele împărătești de pe iconostas, în săptămânile Postului Mare, cu altele, ale căror subiecte evocă atmosfera de reculegere și asceză specifice acestei perioade a anului liturgic.

Pentru că aceste icoane ale lui Ioan din Poplaca nu au fost încă publicate, se cuvine să ne îndreptăm atenția asupra lor. Tema iconografică a primeia dintre ele este „Ecce Homo”. Mântuitorul este istovit de cazne, cu trupul despuiat de veșminte, înlăntuit cu mâinile la spate de stâlpul din temnița unde a fost schingiuit și batjocorit. La picioarele lui Iisus tortionarii au abandonat flagelul, snopul de nuiele și coroana de spini. Un text redă o stihire, cu cuvintele pe care Domnul le adresează Sfintei Fecioare: „O, prea iubită Maica Mea, pătimesc ca pre Adam să-l Mântuiesc”.

În cel de-al doilea tablou, semnat de Ioan zugravul la 1818, a fost înfățișată Maica Domnului, stând singură și cutremurată de durere. Un pumnal îi străpunge pieptul. Un alt stih e notat pe fondul întunecat: „O, Fiul meu cel prea dulce, sabie cumplită au pătruns inima mea, văzându-ți patima Ta”.

A treia imagine îl reprezintă pe Sfântul Ioan Bogoslovul, în chipul în care apare în icoana moleniei. Rostește și el o lamentație transcrisă de pictor în cuvintele: „O, prea dulce Iisuse, nu ne părăsi până în sfârșit pre cei ce după Tine am venit!”.

Ultima figură este cea a Sfintei Maria Magdalena, purtând și aceasta iscălitura lui Ioan zugravul. Prăbușită în genunchi îi adresează Mântuitorului o mărturisire de credință: „O, prea dulce Iisuse, cu de voie pătimești ca din robie să ne izbăvești!”.

Sunt și aceste patru imagini dovada orientării stilistice a zugravului de la Poplaca către un limbaj pictural inspirat de arta apuseană. Nemaisimțindu-se încorsetat de condiția supunerii față de normele tradiționale din iconografia răsăriteană, Ioan a profitat de această comandă spre a-și exersa liber meșteșugul, uzând de o manieră de reprezentare naturalistă a figurilor, care implică observarea din profil a personajelor și, mai ales, reprezentarea veridică a anatomiei unui corp omenesc dezbrăcat de veșminte.

În fine, potrivit atribuirii făcute de cercetătoarea Saveta-Florica Pop, de numele lui Ioan din Poplaca se leagă împodobirea cu picturi murale a unei troițe din zona Mărginimii Sibiului. E vorba de troița zisă „dinspre munte”, de la Rășinari, pictată în 1825 și semnată „Ioan Zugravul” [Saveta-Florica Pop, *op. cit.*].

Lect. Dr. Ioan Ovidiu ABRUDAN

Marginalii la o lansare de carte:**Gazeta Telegraful Român
o valoroasă moștenire informațională**

În perioada 6-7 aprilie 2017 a avut loc a VIII-a Conferință Internațională în Știința Informării și Cultura Informației, organizată la Sibiu de Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu (ULBS) prin Biblioteca Universității, în colaborare cu Biblioteca Universității din Bayreuth, Germania, Academia Evanghelică Transilvania din Sibiu, Facultatea de Litere și Arte, Departamentul de Studii Romanice, Departamentul de Calculatoare și Inginerie Electrică din cadrul Facultății de Inginerie a ULBS, împreună cu VISMA Sibiu.

În cea de a doua zi a lucrărilor, a avut loc, în prezența ÎPS Dr. Laurențiu Streza, Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului, lansarea cărții *Gazeta Telegraful Român o valoroasă moștenire informațională*, vol. I – transliterarea lunilor ianuarie-aprilie 1853, vol. II – transliterarea lunilor mai-august 1853 (apare cu binecuvântarea ÎPS Dr. Laurențiu Streza, Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului, coordonator: Dr. Rodica Maria Volovici, transliterare: Liliana Oprescu, Sibiu, Editura Universității „Lucian Blaga” din Sibiu, Editura Andreiana, 2016).

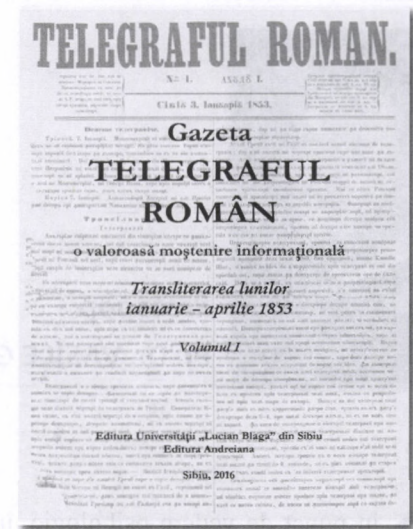
Transliterarea *Telegrafului Român* realizată recent are o mare importanță, deoarece, în primii zece ani de apariție ai publicației, textul românesc s-a scris cu grafie chirilică, or puțini sunt azi cei care mai deslușesc scrisul acesta. Și afirmăm cu tărie importanța demersului științific deoarece, până acum, cei interesați de studiul periodicului apărut la Sibiu se împărțeau în două grupe asimetrice: unii care cunoșteau/cunosc grafia chirilică, având, astfel, acces direct la material, iar alții, care nu aveau/au atari cunoștințe și, fiind obligați să facă apel la surse intermediare – articole, studii, cărți scrise de alții –, situație care îi obliga, din punct de vedere al acurateții științifice, să fie, din capul locului, subiectivi. Și erau subiectivi, deoarece, forțați să

analizeze *Telegraful* prin ochii altora, își bazau rezultatul muncii lor pe opiniile ori concluziile altora. Transliterarea „săvârșită” dă, poate neapărat, un imbold studiilor de domeniu, dar, în mod cert, o altă relevanță abordării și cercetării științifice de profil.

Lansarea de carte ne-a permis să activăm trei termeni: *timp*, *non-spațiu* și *spațiu*. Primul termen, *timp*, ne trimite la cadrul general-istoric al apariției *Telegrafului Român*, în 3 ianuarie 1853, primul și, de altfel, singurul periodic în limba română de pe teritoriul actual al României cu o apariție neîntreruptă până azi. „Părintele” publicației a fost (pe atunci) Episcopul Andrei Șaguna, devenit Mitropolitul Andrei Șaguna, din 1864, ridicat la rangul de baron la sfârșitul lui 1850, iar azi fiind cunoscut drept Sfântul Andrei Șaguna, ocrotitorul Transilvaniei. Tot la capitolul *timp*, dar într-un cadru general central-european, apariția *Telegrafului* precede pierderea Lombardiei, în 1859, respectiv a Veneției, în 1866, de către Imperiul Habsburgic în favoarea Regatului Italiei. Ultimul a fost, de altfel, anul în care Monarhia Dunăreană a cunoscut înfrângerea în fața Prusiei în războiul de șapte săptămâni. Pe plan extern, rezultatul a fost eșecul Austriei de a unifica lumea germană, pierzând hegemonia în favoarea Prusiei, iar pe plan intern, apariția dualismului austro-ungar din 1867.

Revenind, al doilea termen care ne interesează este cel de *non-spațiu*. Se consideră că, datorită schimbărilor din ultimele decenii, individul de azi își petrece o bună parte a timpului în gară sau tren, în autogară sau autobuz, în aeroport sau avion, nu în ultimul rând, în mașina personală. Toate acestea, cumulate, dau noțiunea de *non-spațiu*, în situația în care omul contemporan își petrece acolo *timpul*, nu *viața*.

Cum este și firesc, opusul *non-spațiului* este *spațiul*, acesta fiind a treia și ultima noțiune pe care o abordăm. Un

exemplu de spațiu este *biblioteca*, nu pentru că cineva ar sta acolo mai mult decât în „elementele” care compun *non-spațiul*, ci pentru că biblioteca unește destine, împletește vieți: a celor care vin azi să studieze – ori numai să lectureze – cu a celor care au trăit și au lăsat ceva scris în anii, deceniile anterioare, secolele care ne preced. La rândul lor, bibliotecile se pot împărți în două: *biblioteci tradiționale*, fără posibilități de digitizare, unde se operează cu două noțiuni: *cititor* și *carte ca obiect fizic*. Într-un astfel de cadru intervine, involuntar, cenzura, ea fiind, la rândul ei, de două feluri: *cenșura pozitivă* („Vă sugerez să luați cartea aceasta, nu pe cealaltă, fiindu-vă mai utilă în studiul/munca/articolul dvs.”), respectiv *cenșura ocazională* („Regret, dar cartea solicitată a fost deja împrumutată; vă rog să reveniți.”). A doua categorie este cea a *bibliotecilor digitizate* – iar Biblioteca Universității „Lucian Blaga” din Sibiu este o astfel de bibliotecă –, în care se operează cu alte două noțiuni, *consumatorul de informație* și *cartea*, fie ea în suport digital, fie în formă materială, ca în toate celelalte instituții. Or, într-un astfel de cadru, accesul este posibil (nu permis, ci posibil) 24 ore/7 zile din săptămână, ducând la *democratizarea informației*, ca parte componentă a procesului de democratizare al societății”.

Constantin ITTU, cercetător științific

Misiunea Bisericii Ortodoxe și provocările sale interne (V)

5. *fragmentarea și rivalitatea canonică* nu reprezintă atunci altceva decât urmarea firească a exceselor naționaliste în Ortodoxie. Diaspora ortodoxă din sec. XX a reprezentat un fenomen excepțional în istoria creștinismului, în general, și a Ortodoxiei, în special. Înainte de toate, Occidentul a putut cunoaște mărturia tradiției Bisericii neîntrerupte, sarcina asumată a multor teologi ortodocși fiind tocmai aceea de demonstra că Ortodoxia nu reprezintă ceva marginal, exotic, oriental. Pe de altă parte însă, Olivier Clément descrie emigrația ca fiind caracterizată deopotrivă de o „strălucire spirituală incontestabilă, o situație eclesiologică detestabilă” (O. Clément 1978:260). În acest sens, un membru al Ortodoxiei americane, fost baptist, scria: „O problemă cu care fiecare dintre cei care se arată interesați de Ortodoxie se confruntă este cea a etnicității. Imigranții din Grecia, Rusia, Europa de Est și Orientul Mijlociu au adus Ortodoxia în Lumea Nouă, iar aceștia și-au păstrat legăturile cu țările lor mamă. Așa că, până în ziua de astăzi, există în America de Nord parohii cu un puternic accent etnic, în care uneori se țin slujbe la fel de mult în greacă, arabă sau română, ca și în engleză, dacă nu chiar cu o preponderență a limbii materne. La festivalurile etnice și chiar la întâlnirile săptămânale la o cafea din unele parohii din SUA, oaspeții ar putea simți că sunt în Atena, Beirut sau București, în loc de orașul american în care se întâmplă să se aște. (...) Comitetele episcopilor din diferite jurisdicții lucrează la stabilirea procedurilor pentru o uniune administrativă. Până când aceasta nu va fi înfăptuită, ortodocșii din America riscă să dea impresia că sunt mai mult un grup dezbinat de imigranți din diferite țări, decât o Biserică ce se integrează natural în cultura noastră și primește cu bucurie pe toți oamenii. A fi cunoscuți drept Biserică locală greacă, rusă sau siriană lasă impresia, celor care sunt din alte confesiuni, că ar face bine să se închine în altă parte, împreună cu cei din neamul lor” (Ph. LeMasters 2016:34).

Situația nu se prezintă diferit în alte locuri din lume, ceea ce atestă diminuarea eficienței misionare a Ortodoxiei. Astfel, sunt încălcate principiile misionare din Biserica primară, cum

ar fi cel al inculturației, dar și principiile canonice, cum ar fi canonul 10 al Sinodului IV Ecumenic, care prevedea că „nu este permis ca un cleric să se numere deodată la bisericile din două cetăți”. Deci, cu alte cuvinte, să nu fie doi episcopi într-o cetate, dar nici un episcop în două cetăți.

Privită prin prisma situației actuale, apare următorul paradox: deși Biserica Ortodoxă a luptat neîncetat împotriva jurisdicției absolute, a primatului papal, în fapt regăsim, la scară mai mică, această problemă atunci când se întâlnesc cazuri de conflicte de jurisdicții între ortodocși (detalii la Ș. Barbu 2012). Din nefericire, problemele legate de diaspora ortodoxă au fost doar recunoscute la sinodul de la Creta, nu și rezolvate. Astfel, aici s-a afirmat „că este voința comună a tuturor Preasfințelor Bisericii Ortodoxe ca problema Diasporei Ortodoxe să fie rezolvată cât mai curând posibil și ca ea să fie organizată în conformitate cu eclesiologia ortodoxă și cu practica și tradiția canonică a Bisericii Ortodoxe. De asemenea, se afirmă că în faza actuală nu este posibil, din motive istorice și pastorale, să se treacă imediat la ordinea strict canonică a Bisericii în această problemă, adică existența unui singur episcop în același loc. Din acest motiv, se decide păstrarea Adunărilor Episcopale, stabilite de cea de-a IV-a Conferință Presinodală Panortodoxă până la momentul potrivit, când toate condițiile vor fi împlinite, pentru a aplica rigoarea canonică (acrivia). Adunările Episcopale ale regiunilor menționate mai jos sunt alcătuite din toți episcopii recunoscuți canonic din fiecare regiune, care vor continua să se supună jurisdicțiilor canonice cărora se supun în prezent. Aceste Adunări vor fi alcătuite din toți episcopii din fiecare regiune aflați în comuniune canonică cu toate Preasfințele Bisericii Ortodoxe și vor fi prezidate de cel dintâi dintre ierarhii Bisericii Constantinopolului, iar, în absența acestora, în conformitate cu ordinea dipticelor. Aceste Adunări vor avea un Comitet Executiv alcătuit din cei dintâi ierarhi ai diferitelor jurisdicții existente în regiune. Activitatea și responsabilitatea

acestor Adunări Episcopale va fi grija pentru manifestarea unității Ortodoxiei, pentru dezvoltarea acțiunii comune a tuturor ortodocșilor din fiecare regiune, care să se adreseze nevoilor pastorale ale ortodocșilor care trăiesc în acea regiune, pentru reprezentarea comună a tuturor ortodocșilor în raport cu alte credințe religioase și cu societatea din regiune în ansamblul ei, pentru cultivarea cunoașterii teologice și a educației bisericești etc. Deciziile asupra acestor subiecte vor fi luate prin consensul Bisericilor reprezentate în acea Adunare” (vezi „Sfântul și Marele Sinod: Diaspora Ortodoxă (document oficial)”, la <http://basilica.ro/sfantul-si-marele-sinod-diaspora-ortodoxa-document-oficial/>).

În mod cert, lipsa participării reprezentanților tuturor Bisericilor Ortodoxe la Sfântul și Marele Sinod al Bisericii Ortodoxe a îngreunat găsirea unui consens în ceea ce privește diaspora.

Bibliografie (selectivă): Antonio Rosmini, *Cele cinci plăgi ale Sfintei Biserici. Principii pentru desăvârșirea creștinească*, trad. Raluca Popescu, Institutul European, Iași, 2007; Ciprian Iulian Toroczka, „Elenism și românism: o privire comparativă asupra gândirii părinților Georges Florovsky și Dumitru Stăniloae”, în *Revista Teologică* 23 (2013), nr. 3, p. 130-146; Archbishop Anastasios (Yannoulatos), *Mission in Christ's Way. An Orthodox Understanding of Mission*, Holy Cross Orthodox Press, Brookline, Massachusetts/World Council of Churches Publications, Geneva, 2010; Radu Preda, „Sinodul panortodox (I-XVII)”, în *Dilema Veche*, nr. 629, 10-16 martie 2016 și nr. 667, 1-7 decembrie 2016; Olivier Clément, „Avenir et signification de la diaspora orthodoxe en Europe occidentale”, în *Contacts* 3 (1978), nr. 103, p. 259-283; Philip LeMasters, *Credința uitată. Vechi adevăruri din Răsăritul creștin pentru creștinii contemporani*, trad. Mădălin Enciu, Doxologia, Iași, 2016; Ștefăniță Barbu, „Orthodox Diaspora in the Context of the Debates over Primacy”, în *Studii Teologice* 8 (2012), nr. 1, p. 5-22.

Lect. Dr. Ciprian Iulian TOROCZKAI

Protopop

Pr. Dr. VASILE GAFTON

Despre harul „înțelegerii”, care zugrăvește în sufletele noastre icoana Împărăției

*Nu fiți fără de minte, ci înțelegeți
Care este voia Domnului (Efes. 5, 17).*

Din punct de vedere psihologic, înțelegerea este un fel de „semn distinctiv” al gândirii. De altfel, gândirea, spun psihologii, nici „nu poate fi concepută în afara înțelegerii, în afara sesizării și corelării atributelor esențiale ale obiectelor și fenomenelor”, deoarece „înțelegerea asigură cunoașterea de către subiect a unor obiecte noi pentru el, pe baza trecerilor treptate de la ideile elaborate anterior la idei noi” [Mielu Zlate, „Psihologia mecanismelor cognitive”, Ed. Polirom, Iași, 1999, p. 308-309]. Și totuși, lipsa înțelegerii sau incapacitatea de a înțelege este o problemă de actualitate, care generează la rândul ei alte și alte probleme, unele de-a dreptul grave. Întâlnim în viața de zi cu zi situații de tot felul în care oamenii mărturisesc consternați că, pur și simplu nu înțeleg despre ce este vorba, ce se întâmplă cu ei, cu viața lor, cu lumea, cu tot.

Însă problema lipsei înțelegerii nu este doar caracteristica timpului nostru. În toată istoria neamului omenesc regăsim aspectări de tot felul ale lipsei de înțelegere, lipsă de înțelegere care s-a manifestat și se manifestă mai ales atunci când oamenii au încercat/încearcă să se apropie de o viață spirituală reală, de o viață guvernată de o Ordine superioară a lucrurilor, care, în Tradiția creștină, poartă denumirea sugestivă de Împărăție a lui Dumnezeu sau Împărăția Cerurilor. Se poate observa cum efectul lipsei înțelegerii a fost de fiecare dată inversul aspirațiilor umane spre ordine și stabilitate, spre pace și lumină. Cu alte cuvinte, „cu cât numărul celor care nu înțeleg e mai mare, cu atât (se poate observa cum) dezordinea lumii sporește” [Andrei Pleșu, „Parabolele lui Iisus. Adevărul ca poveste”, Ed. Humanitas, București, 2012, p. 82], iar, „receptivitatea (sau înțelegerea, n.n.) este, în multe cazuri, sabotată, parazitată de provocările peștrice ale lumii (dezordonate, n.n.), de atacul permanent al imediatului” [Ibidem, p. 85].

Ca exemplu, Apostolii Domnului Iisus Hristos, pe vremea când își urmau îndeaproape Învățătorul, se văd nevoiți, în multe situații, să facă această mărturisire sau să lase să se observe că sunt parte din categoria oamenilor care nu pricep, nu înțeleg nimic din cele pe care li le spune Iisus sau chiar din cele la care le este dat să asiste sau să participe efectiv. Din acest punct de vedere, cel mai edificator moment ni se pare cel de dinaintea Sfințelor Pătimiri ale Domnului, când Acesta le spune ucenicilor: „Puțin și nu Mă veți mai vedea și iarăși puțin și Mă veți vedea, pentru că Eu mă duc la Tatăl” (In. 16, 16). Așa cum relatează Apostolul Ioan, unii dintre ucenici, la auzirea acestor cuvinte, discută între ei zicând: „Ce este aceasta ce ne spune: Puțin și nu Mă veți mai vedea și iarăși puțin și Mă veți vedea, și că Mă duc la Tatăl. Deci ziceau: Ce este aceasta ce zice: Puțin? Nu înțelegem ce ne spune” (In. 16, 17-18).

Domnul Iisus Hristos a venit să aducă în lume Împărăția lui Dumnezeu, pentru ca lumea să se facă „împărăție a lui Dumnezeu”. Începutul propovăduirii Sale stă sub semnul acestei „bune vestiri”: „Pocăiți-vă, căci s-a apropiat de voi Împărăția Cerurilor” (Mt. 4, 17). Astfel, toată propovăduirea, toate minunile, tot ce a spus sau a făcut Mântuitorul Hristos a avut un singur scop, și anume, acela de a-i ajuta pe oameni să înțeleagă, de a le mijloci accesul la o cale spre Împărăția lui Dumnezeu.

Domnul Iisus Hristos a fost ca un iconar iscusit care a știut să zugrăvească și să prezinte oamenilor, nu cu ajutorul culorilor, ci în cuvinte și imagini, dar și prin gesturi care au dat posibilitatea experimentării directe, imaginea Împărăției pentru care îi îndemna să se pregătească prin pocăință. Pentru a avea *martori*, așa cum se vor și intitula ei înșiși la un moment dat (Fapte 5, 32), El și-a ales doisprezece ucenici. Pe aceștia i-a trimis la propovăduire imediat după Învierea Sa din morți (In. 20, 21). I-a trimis să continue ceea ce a început El, adică să vestească Împărăția Vieții veșnice, precum și căile de a intra în această Împărăție. Să fie, așa cum spunea gânditorul Andrei Pleșu, o „lumină delegată”, să fie

„intermediari, transmițători”, care au un comportament exemplar, sunt „izvoare de fapte bune” și „slăvesc, prin virtutea lor, autoritatea Tatălui ceresc” [Ibidem, p. 64].

Însă, chiar și așa, ca beneficiari ai unei trimiteri directe, Apostolii lasă de multe ori impresia că nu sunt nicicum mai mult decât niște simpli pescari. Niște oameni buimaci, lipsiți de aplicație pentru cele pe care le auziseră de la Învățătorul lor și trebuiau să le transmită la rândul lor oamenilor și cu totul depășiți de evenimentele care se derulau cu repeziciune sub ochii lor uimiți. Aproape de fiecare dată gândirea lor eșuează și nu sunt cu nimic mai presus de mulțimile cărora le vorbea Domnul. Însă, doar până la Rusalii – când Mângâietorul, Duhul Adevărului, Care de la Tatăl purcede, Se coboară peste ei și le vestește tot adevărul, așa cum le-a spus Iisus –, deoarece, din momentul primirii harului Duhului Sfânt, gândirea și înțelegerea lor se schimbă, iar ei devin alți oameni.

De ce n-au înțeles Apostolii de la început? Întrebarea aceasta îi vizează atât pe ei, cât și pe toți aceia care ar vrea să creadă, dar nu pot, pentru că nu înțeleg. Sau poate că nu este vorba doar despre înțelegere!?

Dincolo de faptul că înțelegerea Împărăției lui Dumnezeu necesită o pregătire specială, pregătire pe care unii s-au angajat să o realizeze în condiții aspre, de pustnicie și de viață dedicată total acestui scop, mai este nevoie și de altceva. Este nevoie de harul Duhului Sfânt. Dar, în primul rând, este nevoie de o deschidere și de un angajament personal al celui care gândește și vrea să înțeleagă, deoarece, din acest punct de vedere, lipsa înțelegerii re-

zultă din crearea unei bariere a gândurilor proprii, gânduri peste care omul nu vrea să treacă, deși el spune tot timpul că nu poate. Se creează această barieră de gânduri deoarece autoritatea eului uman este în permanență mai mare decât a cuvintelor lui Iisus, a Evangheliei Domnului. Or, ar trebui ca primul element sau prima cărămidă așezată la baza edificiului înțelegerii pe care o vizăm fiecare dintre noi să fie stabilirea cu precădere a faptului că Evanghelia este autoritatea superioară de la care trebuie să pornim la drum.

Altfel spus, ar trebui să acceptăm fiecare dintre noi, că, „între cuvântul lui Dumnezeu și puterea noastră de înțelegere, cuvântul lui Dumnezeu contează și ar fi absurd din partea noastră să nu reținem decât ce îi convine bieteii noastre glagorii. Să nu uităm niciodată: Evanghelia ne judecă pe noi, nu invers. Între ceea ce credem noi și ce spune Evanghelia, întotdeauna vom câștiga dacă vom alege Evanghelia” [Emmanuel Carrère, „Împărăția Cerurilor”, trad. din franceză de Doru Mareș, Ed. Trei, București, 2016, p. 55]. În caz contrar, dezordinea lumii, și nu atât dezordinea lumii (dezordine generată de neînțelegere, așa cum spuneam ceva mai devreme), cât încrederea în abilitatea noastră de a ne descurca în și cu dezordinea lumii, determină apariția în sufletele noastre a unei credințe false, nemântuitoare. Această credință, tocmai pentru că nu este autentică, nu înlătură blocajul gândurilor în care ne aflăm, ci, dimpotrivă, îl întărește prin faptul că se familiarizează cu existența lui și îl ia, din acel moment, drept criteriu sau etalon.

Credința falsă, ca și cea autentică de altfel, poate să ne schimbe modul de a gândi. Însă trebuie să ținem cont de faptul că gândurile ne duc în direcția în care se îndreaptă ele cu precădere, adică, în direcția pe care le-o imprimă credința rezultată de pe urma înțelegerii noastre. Dacă ele, gândurile, nu ajung la Dumnezeu, nici noi nu vom ajunge. Totuși, ceva se petrece, o schimbare se produce în noi și cu noi. Din păcate este o schimbare în rău. Este ca atunci când cineva îți spune mereu că ești așa sau așa, și dacă tu nu știi cum ești riști să devii așa cum îți se spune că ești. Dar Dumnezeu poate să ne scoată din acest blocaj al dezordinii gândurilor sau din acest cerc vicios al unei gândiri greșit așezate sau orientate, cu condiția ca noi să ne dorim acest lucru, să vrem să ne schimbăm și să-I dăm voie să ne schimbe. Aceasta, cu atât mai mult cu cât rezistența omului la intervenția lui Dumnezeu este mare, deoarece „nimeni nu se hotărăște ușor să înceteze să fie ceea ce este, pentru a deveni altceva decât el însuși. Chiar dacă aceasta este calea” [Ibidem, p. 160].

Așadar, credința autentică, credința în Hristos, Care este „Calea, Adevărul și Viața” (In. 14, 6), este soluția depășirii acestei bariere a gândurilor. De asemenea, rugăciunea simplă, însoțită de dorința sinceră de a asculta, îngemănată cu o atitudine smerită față de Dumnezeu, poate să coboare în suflet harul înțelegerii. Deoarece în neînțelegere nu este vorba despre nimic altceva decât despre o eschivă de la ascultare. Omul care nu înțelege, de fapt nu vrea să asculte. Iar cel care nu vrea să asculte de Dumnezeu, nu va putea niciodată să-și zugrăvească în suflet icoana Împărăției celei luminate de harul înțelegerii.

Pelerinaj pentru
sufletul dumneavoastră

AGENȚIA DE PELERINAJE "BASILICA TRAVEL"

Pelerinaj la Mănăstirea Nicula

18 iunie; 16 iulie; 15 august; 17 septembrie;
15 octombrie; 19 noiembrie 2017

TARIF: 75 LEI

Centrul de Pelerinaje "Sfântul Mare Mucenic Oprea" din Sibiu vă invită să participați într-un pelerinaj nou la Mănăstirea Nicula, cu plecare din Sibiu. În cadrul acestui pelerinaj veți avea prilejul să participați la săvârșirea Sfintei Liturghii și să vă închinați la icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului.

Pelerinaj la Mănăstirea Sâmbăta de Sus

25 iunie; 23 iulie; 15 august;
24 septembrie; 29 octombrie 2017

TARIF: 35 LEI

Centrul de Pelerinaje "Sfântul Mare Mucenic Oprea" din Sibiu vă invită să participați într-un pelerinaj la Mănăstirea Sâmbăta de sus, cu plecare din Sibiu. În acest pelerinaj veți avea prilejul să participați la săvârșirea Sfintei Liturghii. Această mănăstire a fost ctitorită de domnitorul Constantin Brâncoveanu în secolul al XVII-lea.

Pelerinaj la mormântul Părintelui Arsenie Boca

25 iunie; 30 iulie; 27 august; 13 septembrie;
14 septembrie; 29 octombrie; 28 noiembrie 2017

TARIF: 50 LEI

Centrul de Pelerinaje "Sfântul Mare Mucenic Oprea" din Sibiu vă invită să participați într-un pelerinaj nou la mormântul părintelui Arsenie Boca, cu plecare din Sibiu. Mormântul părintelui Arsenie Boca se află la Mănăstirea Prislop, ce a fost ctitorită de Sfântul Nicodim de la Tismana în a doua jumătate a secolului al XIV-lea.

Pelerinaj la mănăstiri vâlcene

16 august; 24 septembrie 2017

TARIF: 55 LEI

Centrul de Pelerinaje "Sfântul Mare Mucenic Oprea" din Sibiu vă invită să participați într-un pelerinaj nou la mănăstirile vâlcene, cu plecare din Sibiu. În acest pelerinaj aveți prilejul să participați la Sfânta Liturghie în Mănăstirea Hurezi și să vă închinați în Mănăstirea Bistrița, Mănăstirea Dintr-un lemn și Mănăstirea Govora.

Pelerinaj "Trei zile în Israel" - program promo -

25 - 27 iunie; 2 - 4 iulie; 9 - 11 iulie;
16 - 18 iulie; 23 - 25 iulie;
30 iulie - 1 august; 13 - 15 august 2017

TARIF: 360 EURO

Agencia de pelerinaje Basilica Travel vă invită să participați la un pelerinaj nou în Țara Sfântă, intitulat "Trei zile în Israel" în care aveți prilejul să înălțați rugăciuni în locurile pe care a pășit Mântuitorul Iisus Hristos: Biserica Nașterii Domnului de la Betleem, Biserica Sfântul Arhanghel Gavriil din Nazaret, Mănăstirea Ortodoxă de pe Muntele Tabor, Râul Iordan, Calea Crucii, Biserica Sfântului Mormânt, Golgota, Hozeva.

Pelerinaj în Israel și Iordania promo - 5 zile

25 - 29 iunie; 2 - 6 iulie 2017

TARIF: 595 EURO

Agencia de Pelerinaje "Basilica Travel" vă invită să participați la un pelerinaj nou în Țara Sfântă și Iordania de 5 zile, cu trecere pe la cele mai importante obiective: Muntele Tabor, Muntele Fericirilor, Petra - una din cele 7 minuni ale lumii antice și moderne, Mabada, Muntele Nebo, râul Iordan, Ierihon, Mănăstirea Dudul lui Zaheu, Betleem, Ierusalim, Muntele Măslinilor, Drumul Crucii, Golgota, Sfântul Mormânt și Biserica Învierii.

Pelerinaj în Grecia și Italia

17 - 25 iunie; 22 - 30 iulie;
7 - 15 septembrie 2017

TARIF: 610 EURO

Agencia de Pelerinaje "Basilica Travel" vă invită să participați la un pelerinaj în Grecia, Italia și Ungaria. În cele 9 zile ne vom închina în Biserica Sfântul Dimitrie, Catedrala Mitropolitană din Salonic, Complexul Monastic Meteora, Biserica Sfântul Spiridon din Insula Corfu și Biserica Sfântul Nicolae din Bari. De asemenea, se vor vizita mai multe obiective culturale și istorice din Roma, Vatican, Piața San Pietro, Napoli, Florența, Veneția și Budapesta.

Pelerinaj în Grecia Sfinții Nectarie și Ioan Rusul

10 - 15 iunie (Tarif promo: 295 euro);
08 - 13 iulie; 22 - 27 iulie 2017

TARIF: 305 EURO

Mulți pelerini români au râvnă pentru a se închina în locurile de nevoiță ale unor sfinți din Grecia. Astfel, Agenția „Basilica Travel” organizează pelerinaje la Tesalonic pe urmele Sfântului Dimitrie, în insula Eghina la moaștele Sfântului Nectarie, în insula Evia la moaștele Sfântului Ioan Rusul, la moaștele Sfântului Efreem cel Nou de la Nea Makri, la Mănăstirea Sfânta Paraschevi din Valea Tembi, precum și la Meteora.

SIBIU - CENTRUL „SFÂNTUL MARE MUCENIC OPREA”: Str. Mitropoliei, Nr. 36, Tel./ Fax: +40269.217.863, Email: sibiu@basilicatravel.ro,

Program: 09.00 - 17.00

BRAȘOV - CENTRUL „SFÂNTUL IERARH NICOLAE”: Piața Sfatului, Nr. 5, Tel./Fax: +40268.512.673, Email: brasov@basilicatravel.ro,

Program: 09.00 - 17.00

BUCUREȘTI - BASILICA TRAVEL: Str. Doamnei, Nr. 20, Tel./Fax: +4021.316.35.03, Mobil: 0741.260.424, Email: office@basilicatravel.ro,

Program: 09.00 - 17.00

Lect. Dr.
DANIEL MIHOC

• DICȚIONAR BIBLIC •

Templul din Ierusalim (III)

Deși din Templul lui Irod nu se mai păstrează decât ceea ce numim astăzi Zidul Plângerii, mărturiile contemporanilor și ale tradiției iudaice ne lasă să înțelegem că acesta constituia unul dintre cele mai magnifice edificii ale Antichității. Epistola lui Aristeu (apocrifă iudaică din prima parte a sec. I d.Hr.) susține că Templul lui Irod este mai frumos decât monumentele Egiptului. După Iosif Flaviu, el l-a impresionat profund și pe generalul roman Titus, care a condus asediul Ierusalimului în anii 69-70. Văzându-l din afara zidurilor cetății, probabil de pe Muntele Măslinilor, Titus decide să facă tot posibilul pentru ca această minune a lumii de atunci să nu fie afectată în cursul conflictului (*Războiul iudaic*, 6.4.3-7; din nefericire ordinul generalului a fost nesocotit atunci când legionarii romani au ajuns să se confrunte cu rezistența zeloților refugiați în templu).

Aceste mărturii sunt confirmate de tradiția iudaică. După Talmudul Babilonian, „cine nu a văzut zidirea lui Irod [= Templul], nu a văzut niciodată o construcție frumoasă” (Bava Batra 4a). Impresia puternică pe care o lăsa asupra pelerinilor sau vizitatorilor este reținută și în Evanghelii. La Marcu, unul dintre Apostoli exclamă: „Privește, Învățătorule, ce pietre, ce zidiri!” (*Mc* 13, 1; cf. *Mt* 24, 1; *Lc* 21, 5). Iar Mântuitorul răspunde profetind distrugerea acestui edificiu și a Ierusalimului (*Mc* 13, 2 ș.u.; *Lc* 21, 6 ș.u.). Cuvintele Domnului se vor împlini în vara anului 70 d.Hr., când Ierusalimul a căzut sub forța armatei romane condusă de viitorul împărat Titus. Pe Arcul lui Titus din Roma sunt reprezentate ostași romani purtând obiecte din Templu ca pradă de război.

Zidul Plângerii, Ierusalim, de Gustav Bauernfeind (secolul al XIX-lea)

a Sf. Ștefan, Biserica din Ierusalim se afla încă în strânsă legătură cu Templul. Cu ocazia ultimei vizite la Ierusalim (58 d.Hr.), Sf. Pavel însuși, supunându-se cerinței Sf. Iacov, plătește cheltuielile a patru bărbați care depuseseră un vot de nazireat și apoi îi însoțește în împlinirea ritualurilor de purificare, după care aduc jertfa rânduită de Lege pentru astfel de situații (*FA* 21, 23-26; vezi *Nm* 6, 13 ș.u.).

Totuși, nu templul este în centrul cultului creștin. Duhul Sfânt se pogoră peste ucenici pe când erau într-o casă (*FA* 2, 2). În case săvârșesc Sfânta Euharistie (2, 46). Iar din momentul în care templul a dispărut ei nu i-au mai simțit lipsa căci înțeleseseră că trăiau timpul unei noi economii dumnezeiești, în care Ierusalimul nu mai era adăpost al singurului loc de pe pământ al prezenței slavei lui Dumnezeu (*In* 4, 26). Mântuitorul identificase trupul Său ca adevăratul templu (2, 19.21), adică ca loc desăvârșit al prezenței slavei lui Dumnezeu. După Cincizecime, ucenicii au înțeles că fiecare credincios este un templu (*ICo* 3, 16; 6, 19), așa cum și Biserica este Templu, accesibil tuturor credincioșilor, în toate locurile (*Evr* 6, 19; 10, 20). Epistola către Evrei explică faptul că Hristos este împlinirea tipologiei templului și a ritualurilor acestuia. Autorul Apocalipsei ne spune că în Noul Ierusalim nu a văzut templu pentru că „Domnul Dumnezeu, Atotțiitorul și Mielul, sunt templul lui” (*Ap* 21, 22).

Bibliografie

- Flavius Iosephus, *Antichități iudaice*, 2 vol., traducere de Ion Acsan, Hasefer, București, 2001.
- Flavius Iosephus, *Istoria războiului iudeilor împotriva romanilor*, traducere de Gheneli Wolf și Ion Acsan, Hasefer, București, 2004.
- Alfred Edersheim, *The Temple: Its Ministry and Services*, Hendrickson, Massachusetts, 1994.
- Pierre Bonnard, *Jésus-Christ édifiant son Église*, Delachaux & Niestlé, Neuchâtel, 1948.
- Yves M. Congar, *The Mystery of the Temple*, trans. Reginald F. Trevett, Newman, Westminster, 1962.
- Pr. Prof. Dr. Vasile Mihoc, „Casa Tatălui Meu”. Templul pe care l-a cunoscut Iisus”, în rev. *Transilvania*, serie nouă, nr. 1-2/1995, p. 73-79.
- R.J. McKelvey, „Templu”, în J.D. Douglas, ed., *Dicționar biblic*, Cartea Creștină, Oradea, 1995, p. 1262-1267.
- J.D. Douglas, M.C. Tenney și M. Silva, ed., *Zondervan Illustrated Bible Dictionary*, Zondervan, Grand Rapids, Michigan, 2011, p. 1429-1435.
- Gregory K. Beale, *The Temple and the Church's Mission: A Biblical Theology of the Dwelling Place of God* (New Studies in Biblical Theology), Inter-Varsity Press, 2005.
- Nick Perrin, *Jesus the Temple*, SPCK Publishing, Londra, 2010.

Fericitul Augustin: adevărata evlavie (credință) se bazează pe frică sau/și iubire? (I)

În psihologia patristică, un delicat dar, în același timp, dătător de sens accent este cel care se focusează pe relația dintre *frică și iubire*, respectiv *problema motivației iubirii lui Dumnezeu*: teama de Dumnezeu în sensul de frică de pedepsele (temporale sau cele veșnice ale iadului) ori dragostea dezinteresată și curată este vectorul care îl motivează în definitiv pe om în relația sa cu Dumnezeu. Pierre Rousselot demonstra în studiul său „*The problem of love in the Middle Ages: a historical contribution*” (2001) [PIERRE ROUSSELOT, *The problem of love in the Middle Ages: a historical contribution*, translated and with an introduction by Alan Vincelette, (Marquette studies in philosophy, no. 24), Milwaukee: Marquette University Press, 2001, 277 p.] că de-a lungul timpului au existat mai multe teorii și concepții privitoare la motivația iubirii lui Dumnezeu, dintre care trei majore. Alături de *teoria motivației „egoiste” a iubirii lui Dumnezeu pentru interesul răsplatei* a existat și motivația slujirii lui Dumnezeu *din frică față de pedepsele din iad*. Cei care au combătut-o au fost influențați aici de cuvântul Mântuitorului, conform căruia *iubirea desăvârșită/perfectă izgonește frica, deoarece frica este interconectată cu pedeapsa* [Evanghelia lui Ioan arată, de asemenea, aversiune față de egoism prin reformularea poruncii „să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși” [cf. *In* 13, 34; *Mc* 12, 31]. Ecouri ale părerii că *iubirea lui Dumnezeu este mai bună decât frica de Dumnezeu*, de asemenea, o arată pozițiile deținute de către autori greci și romani, precum Critias, Democrit, Epicur, Cicero, Plutarh și stoicii, care au susținut că virtutea este mai bună dacă este realizată din dragoste, mai degrabă decât din frica de pedeapsă. Credința creștinilor era că e mai bine atunci când supușii își iubesc conducătorii lor din dragoste adevărată și nu din teamă (A se vedea: AMBROZIE, *Iacob și viața fericită*, I, 2, 7; *Ep.* 32 (5); SF. IOAN GURĂ DE AUR, *Hom. Tim.*, X). În cele din urmă, trebuie menționat că filozoful evreu Filon din Alexandria (cca. 20 î.Hr.-40 d.Hr.), susținea și el că dragostea lui Dumnezeu este mai bună decât teama de Dumnezeu (*Întrebări și răspunsuri cu privire la Exod*, II, 21). Acesta, de asemenea, pare să fi fost punctul de vedere al ereticului Marcion (cca. 85-160), care îl favoriza pe Dumnezeul iubirii din Noul Testament față de Dumnezeul pedepsitor al Vechiului Testament (a se vedea: TERTULIAN, *Împotriva lui Marcion*, I, 27). Prin urmare, ideal este a-L iubi pe Dumnezeu nu din frică, ci efectiv din dragoste – de aici motivația iubirii „dezinteresate” a lui Dumnezeu.

Teama pregătește locul iubirii care alungă frica de pedeapsă

În privința *relației dintre iubire și frică* (teamă), Fericitul Augustin (354–430) găsește, pe de-o parte, o legătură strânsă între cele două – în sensul că „*teama pregătește oarecum locul iubirii*” aflate la început de drum –, dar și o incompatibilitate înțeleasă chiar în termeni de excludere și absență –, în sensul că *iubirea desăvârșită alungă teama*, deoarece, „*când dragostea începe să locuiască în inimă, teama aceea care i-a pregătit locul este îndepărtată*”: „*După ce se poate recunoaște iubirea desăvârșită? «În iubire nu există teamă» [I In 4, 18]. Așadar, ce vom spune despre acela care începe să se teamă de ziua Judecării? Dacă în el ar fi desăvârșită iubirea, nu s-ar teme. Căci iubirea desăvârșită ar face ca dreptatea să-i fie desăvârșită și nu ar avea de ce să se teamă, ba mai mult, ar avea de ce să dorească să dispară nedreptatea și să vină Împărăția lui Dumnezeu. «În iubire nu există teamă». Dar în ce fel de iubire? Nu în cea care se află la început de drum. Dar în care? Zice Ioan: «Ci iubirea desăvârșită înlătură teama». Înseamnă că teama poate exista la început, «pentru că teama de Dumnezeu este începutul înțelepciunii». Teama pregătește oarecum locul iubirii. Însă, când dragostea începe să locuiască în inimă, teama aceea care i-a pregătit locul este îndepărtată. Cu cât crește iubirea, cu atât descrește teama și cu cât iubirea pătrunde mai adânc în inimă cu atât teama este mai mult alungată afară. Cu cât este mai mare iubirea, cu atât este mai mică teama, cu cât este mai mică iubirea, cu atât este mai mare teama. Iar dacă în suflet nu este decât teamă, dragostea nu are pe unde să pătrundă în el” [In Io. Ep. tr. IX, 4; PG 35, col. 2047-2048] [Trad. rom.: AUGUSTIN, *Despre iubirea absolută. Comentariu la Prima Epistolă a lui Ioan*, trad. Roxana Matei, Editura Polirom, Iași, 2003, p. 283, 285]. Augustin folosește și o altă imagine (a firului de in și a acului) pentru a arăta relația dintre frică și iubire: „Tot așa când se coase ceva, vedem că firul de in este băgat în ac; acul intră cel dintâi, dar, dacă nu iese apoi, firul de in nu poate intra. La fel, teama este cea dintâi care ne umple mintea, dar ea nu rămâne acolo, pentru că a intrat tocmai ca să deschidă calea iubirii” [Ibidem, p. 285].*

Pr. Dr. Cătălin CRIȘAN

De la templul material la templul spiritual

Evangheliile ne arată că Domnul a cinstit în mod deosebit Templul. Părinții Săi L-au dus la Templu în a patruzecia zi de la naștere (*Lc* 2, 22), deși Legea nu prevedea această obligație. Apoi, după ce s-au mutat în Nazaret, în fiecare an urcau la Ierusalim (*Lc* 2, 41) de sărbătoarea Paștilor pentru a participa la slujbele de la Templu. La vârsta de doisprezece ani, Copilul Iisus este găsit de părinți „în templu, stând în mijlocul învățătorilor, ascultându-i și întrebându-i” (*Lc* 2, 46). Muștră de părinții care-l căutaseră trei zile, răspunde: „Oare nu știați că întru cele ale Tatălui Meu trebuie să fiu” (*Lc* 2, 49). În cursul activității Sale publice (anii 27/28-30 d.Hr.) îl găsim de câteva ori la Templu. De două ori îl vedem curățind Templul (*In* 2, 14-16; *Mt* 21, 12-13; *Mc* 11, 15-17). Templul este „casa Tatălui” Său (*In* 2, 16), „casă de rugăciune pentru toate neamurile” (*Mc* 11, 17). În templu, Mântuitorul se roagă, învață, vindecă și se confruntă cu frunțașii lui Israel.

Cu puțin înainte de Patimi, Mântuitorul profetește distrugerea templului (*Mc* 13, 1-4). În fața lui Caiafa este acuzat că ar intenționa să dărâme templul (*Mc* 14, 58). Acuzajă avea la origine o interpretare tendențioasă a cuvântului Său din *In* 2, 19. Evanghelistul Ioan notează că Domnul nu se referea la sanctuarul din Ierusalim, ci la „templul trupului Său” (2, 21). Prin aceasta atrăgea atenția asupra faptului că în trupul Său se găsește tot ceea ce contemporanii Săi credeau că simbolizează templul, din moment ce „întru El locuiește toată deplinătatea dumnezeirii” (*Col* 2, 9).

Sf. Luca relatează că după Înălțarea Domnului, ucenicii au continuat să frecventeze Templul (*Lc* 24, 53): „în toată vremea erau în Templu, lăudând și binecuvântând pe Dumnezeu”. Cincizecimea nu a marcat încetarea acestei practici (*FA* 2, 46). În Faptele Apostolilor îi vedem pe Apostolii Petru și Ioan suindu-se la Templu pentru rugăciunea ceasului al nouălea (3, 1). În Templu ei Îl propovăduiesc pe Hristos (3, 12 ș.u.) și tot acolo sunt arestați pentru că „vestesc întru Iisus învierea din morți” (*FA* 4, 2). Arestat, Sf. Ștefan este acuzat în fața sinedrului de blasfemie împotriva Templului (6, 13). La mai bine de 20 de ani de la moartea martirică

• AGENDA PASTORALĂ •

P.S. ILARION FĂGĂRĂȘANUL

Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului

Sâmbătă, 1 aprilie – a săvârșit slujba rasoforiei și două călugării la Mănăstirea Cârțișoara, județul Sibiu.

Duminică, 2 aprilie – Sf. Liturghie la Mănăstirea Brâncoveanu și hirotonia întru diacon a teologului Ivan Sebastian Nicolae.

Luni, 3 aprilie – a săvârșit Sfânta Liturghie la Biserica „Sfântul Nicolae” – Făgăraș. În după amiaza aceleiași zile Taina Sfântului Maslu în Parohia Mândra.

Sâmbătă, 8 aprilie – Sf. Liturghie în Parohia „Nașterea Domnului” – Sibiu. În după amiaza aceleiași zile a săvârșit slujba călugăriei rasoforei Marta de la Schitul Moieciu-Bran primind numele de Rafaela.

Duminică, 9 aprilie, *Praznicul Intrării Domnului în Ierusalim* – Sfânta Liturghie la Mănăstirea Brâncoveanu.

Vineri, 14 – Duminică, 16 aprilie – Denia Prohodului și Slujba Învierii Domnului la Mănăstirea Brâncoveanu.

Luni, 17 aprilie – Sf. Liturghie la Catedrala Mitropolitană – Sibiu.

Marti, 18 aprilie – Sf. Liturghie la Parohia „Sfânta Treime” – Făgăraș.

Vineri, 21 aprilie, „Izvorul Tămăduirii” – slujește alături de ÎPS Laurențiu la hramul de primăvară al Mănăstirii Brâncoveanu.

Sâmbătă, 22 aprilie – slujește Sf. Liturghie la Mănăstirea de la Șinca Nouă

Duminică, 23 aprilie – slujește la Mănăstirea „Sfântul Gheorghe” – Bunești.

Duminică, 30 aprilie – slujește Sf. Liturghie în Parohia Vurpăr, protopopiatul Agnita.

Ierod. Nicolae DANCO

Purtați-vă sarcinile unii altora...

„...și așa veți împlini legea lui Hristos”
(Gal 6, 2)

Când Dumnezeu îți îngăduie să pătrunzi în taina inimii celuiilalt, îți dă și tăria dragostei de a nu judeca și de a împreună-pătimi cu rănilile Lui, nu spre adâncire, ci spre vindecare, spre împreună-vindecare. **Într-un fel sau altul, dăruind, dobândim, după cum spunea și N. Steinhardt.**

De aceea rușinea în fața celor care ne iubesc nu-și are rostul. E până la urmă doar frică și orgoliu. De ce ne e rușine? De Hristosul care împreună-pătimizește din inima celuiilalt și care ne așează pe amândoi în taina Duhului și în înțelesurile cele mai frumoase ale comuniunii, în sensurile cele mai profunde ale sensului jertfei?...

Cred că trăirea acestei taine în dorurile Împărăției ne invită pe tărâmul libertății asumate, în care reiterăm condiția roditoare a singurătății lui Avraam și a celor ca el, după cum a surprins și André Chouraqui în *Cele zece porunci ale zilelor noastre*: „Avraam, care aplică instinctiv o etică deja vestitoare a celei din Decalog, ne frapează prin imensa lui singurătate. Din multe puncte de vedere, viața exemplară a Patriarhului manifestă urgența unei Legi care să interzică idolatria, omorul, incestul, adulterul, furtul și cupiditatea. Dar pentru asta va trebui ca dimensiunea individuală și familială să fie depășite”.

Nu simt că există un scop în sine în lucrarea aceasta a îndumnezeirii omului, pentru că scopul însuși ar fi o destinație, o nevoie de comoditate. Există doar sens, bucurie și dorința de a fi cu Dumnezeu și de a fi și tu Dumnezeu după har în comuniune.

Hristos nu a făcut nici El din El un scop în sine. Ne-a chemat la lucru prin cuvintele: „*Eu sunt Calea, Adevărul și Viața*”. **Poate că una dintre legile firii este tocmai ceea ce știința numește perpetuum mobile**, o înaintare în veșnicie, și **una dintre rațiunile morții este tocmai acest tic mental de a-ți fixa scopuri și de a-ți cultiva eforturile spre a ajunge la o destinație**, la un concediu bine-meritat, adică spre moarte, spre non-existență, întrucât existența însăși presupune mișcare.

Transpus în planul relațiilor interumane, într-un fel sau altul, **oboseala de prezența celuiilalt este o nelucrare, o sursă născătoare de păcat**, și îndraznesc să spun că **probabil aceeași raportare o avem și în relația cu Dumnezeu**. Dacă obosim în prezența oamenilor, pentru că nu mai știm să-i trăim, să-i contemplăm (și sunt măsuri mari, e adevărat, dar nu imposibile) este pentru că **am ieșit din energia dragostei**, întrucât „*interesul față de alții întreține gustul de a trăi în noi, împreună cu interesul ce ni-l poartă alții nouă. Prin iubire trăim și ne mișcăm și suntem. Deficiența de iubire roade zi de zi la temelia vieții noastre. Dacă am avea iubire desăvârșită unii față de alții, n-am mai muri. Am trăi veșnic și nu ne-am plictisi*” (Pr. Dumitru Stăniloae).

Și astfel, lucrarea de căpătâi a omului, această invitație (Pr. Ioan Chirilă – în duhul învățaturii Pr. Dumitru Stăniloae) de **a ieși din individualism, de a-și recunoaște chipul în semen, de a începe să dialogheze prin el cu Dumnezeu, lucrându-și astfel asemănarea cu Acesta și de a deveni subiect este ratată.**

Nevoia scopului probabil că este alimentată de demonul lenei, pe nisipurile unui ego încăpățânat de a ieși dintru sine spre a se adevăra. Oare nu acesta este mesajul pe care ni-l transmite Dumnezeu și prin cugetul filosofului Constantin Noica: „*Nu cine ești interesează, ci care-ți este sinele. Căci sinele tău e mai vast decât tine și adevărul tău devine, într-un sens, dezmințirea ta. Iar sinele care a rupt cercul eului, este întotdeauna susceptibil de lărgire, ca fiind orizontul mișcător în care te adevărești în adânc. (...) Tot ceea ce se mișcă în lumea omului se mișcă de la eu la sine. Restul rămâne pe loc, în devenirea într-o devenire a firii și a vieții de rând*”.

„*Eu sunt Calea, Adevărul și Viața. Nimeni nu vine la Tatăl Meu decât prin Mine*” (In 14, 6).

Calea este sensul eliberării omului de sub robia egoului, este drumul pe care ne deschidem spre Omul Împărăției, spre ceea ce fiecare e chemat să devină în sinele său cel mai profund.

Adevărul simt că este înțelepciunea, rațiunea ultimă de a fi a tuturor lucrurilor care există în univers, gândul cel dintâi, tărâmul temeiurilor despre care vorbea Constantin Noica în cartea sa „Cuvânt împreună despre rostirea românească”.

Viața este eliberarea de sub robia morții, racordarea la sursă, energia de a deveni, de a lucra talanții.

Adunate în cuvinte de rugăciune acestea ar suna probabil așa: „*(...) Să nu te încrezi în tine fără Mine, căci astfel o să fii nevoit să te las în cădere în măsura în care tu te apreciezi. Nu te frământa că nu ai virtuți, am să-ți dau Eu sfințenia Mea. Deschide-ți inima prin pocăință și mă primește în potirul sufletului tău prin Trupul și Sângele Meu, pe care-n dar ți-l dau la Sfânta Liturghie. Atunci o să te fac să înțelegi totul și să Mă iubești mai mult decât îți poți închipui.*”

Lasă să curgă sângele Meu în sângele tău și să bată inima Mea în inima ta. Eu ți-am dat-o pe Sfânta și Precurata Mea Măicuță. Lasă să treacă totul prin inima ei curată încât să poată mijloci pentru tine. Orice s-ar întâmpla nu aștepta nicidecum ca să devii sfânt, ca pe urmă să mă iubești. În acest fel tu nu M-ai iubi niciodată. Și acum du-te. Eu sunt cu tine!”

Așa omul se **așează pentru a merge** (după îndemnul primit de Jean-Yves Leloup), pentru a deveni persoană, prin deschiderea către celuiilalt.

Ne facem pricină de vindecare, tocmai în această asceză a iubirii, avându-L pe Hristos în mijlocul nostru, după modelul Sfintei Liturghii. **Nu cred că există partășie cu**

adevărat fără trăirea în mod autentic, viu a ceea ce exprimă cuvintele: „Hristos în mijlocul nostru. Este și va fi. Acum și-n pururea și-n vecii vecilor. Amin”.

Dumnezeu-Tatăl nu-și putea trimite Fiul spre jertfa cea mai jertfă, dacă greutatea acestei lucrări nu devenea vestea cea bună, calea de eliberare a omului întregii omeniri, de la primul până la ultimul suflet.

Cred că suntem mulți care rămânem împotmoliți în contextul și timpul istoric de acum 2000 de ani. Ori acest mod de abordare a lucrurilor te face cel mult un creștin-moral, care e până la urmă o măsură a frumuseții firii, dar nu te face un creștin-viu.

Practic, se ratează tocmai miza mântuirii, întâlnirea personală cu Cel ce este în comuniune de Persoane.

Ce ar fi dacă în locul acuzei, al judecății, al omorării celuiilalt în cugetul nostru, am pune binecuvântarea? Am pune înțelegerea spre conturarea dragostei de frate? **Cum ar rezidi aceste binecuvântări poteca dintre inimile noastre și ce frumos s-ar așeza lucrarea dintre noi...**

Cum ar arăta o astfel de lume?...

Până la urmă, orice gând de judecată ne aduce în fața cuvintelor: „*El S-a ridicat și le-a zis: Cel fără de păcat dintre voi să arunce cel dintâi piatra asupra ei*” (In 8, 7).

Cum ar fi dacă în comunitățile care se formează, din cele din care facem parte, am începe timid, dar autentic să trăim cuvintele pe care le auzim atât de des în taina Sfintei Liturghii: „*Pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm*”, dublate de îndemnul „*Să ne iubim unii pe alții ca într-un gând să mărturisim*”.

Această unitate de gând, de Duh, avându-L ca liant pe Hristos.

Nu este în acest îndemn „**Purtați-vă sarcinile unii altora**” chiar îndemnul la lucrarea asemănării prin recompunerea Chipului în taina comuniunii? Nu suntem datori **noi „cei tari”**, noi cei cărora ni s-a dat să înțelegem câte ceva, **să purtăm slăbiciunile celor care sunt momentan „neputincioși”?**

Această naștere a iubirii eroice, despre care vorbea și Pr. Dumitru Stăniloae în cartea sa *Cultură și duhovnicie*, care merge „până la a se lăsa răstignită pe cruce” și care „dă jerfei noblețea supremă, sublimul”.

Și pentru fiecare dintre noi rămân cuvintele cu care ne putem așeza cu nădejde curată la Cină, față către față cu Mântuitorul și prin El cu toți ceilalți... cuvinte care ne dau îndrăzneala că El ne-a iubit Cel dintâi:

Nu te teme. Eu sunt cu tine. De poți crede în dragostea Mea, toate sunt cu puțință celui care crede.

Ajută-ne să ne purtăm unii pe alții, ca într-un gând să mărturisim, că Tu ești Calea, Adevărul și Viața.

Georgiana-Simona MOSCU

• TELEGRAFUL EVENIMENT •

Conferințele preoțești de primăvară din Arhiepiscopia Sibiului

Conferință preoțească la SIBIU

În Aula „Mitropolit Ioan Mețianu” a Facultății de Teologie Ortodoxă „Sfântul Andrei Șaguna” din Sibiu a avut loc, în data de 9 mai, prima conferință preoțească de primăvară din Arhiepiscopia Sibiului. Sub președinția Înaltpreasfințitului Laurențiu, Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului, conferința a adunat preoții din protopiatele Sibiu, Mediaș, Avrig, Săliște și Agnita, participând protopopi, consilieri eparhiali și invitați.

Conferința a fost intitulată „Icoana ca școală a credinței” și a făcut parte din manifestările dedicate Anului omagial al sfințelor icoane, al iconarilor și al pictorilor bisericești.

„Ceea ce ne dorim în cadrul acestor conferințe este totodată și promovarea școlilor de pictură pe care istoria le-a consemnat pe teritoriul Arhiepiscopiei Sibiului, în speță școlile de pictură din Mărginimea Sibiului, din Țara Făgărașului și din ținutul Brașovului”, ne-a spus consilierul cultural din cadrul Arhiepiscopiei Sibiului, Pr. Lect. Univ. Dr. Emanuel Tăvală.

În debutul conferinței, ÎPS Mitropolit Laurențiu a susținut o prelegere intitulată „Ortodoxie și ortopraxie – venerarea icoanei, imagine sacră”, în care a evidențiat principalele argumente teologice ale cinstirii icoanelor.

„Datorită Întrupării, Dumnezeu a putut fi reprezentat după Chipul pe care și L-a luat. Icoana, ca reprezentare a divinității întrupate, nu atacă porunca de a nu ne face chip cioplit, adică o imagine a ceea ce nu am văzut. (...) Avem din tradiție Chipul Mântuitorului de pe mahrama pe care Veronica a pus-o pe fața Mântuitorului și pe care s-a imprimat acest Chip al lui Hristos. Aceasta a devenit purtător de har, nu o sursă, ci o punte de legătură între Prototipul Hristos, și cel care se închină și aduce cinstire icoanei, cinstindu-l de fapt pe Hristos. Se vorbește apoi de Sfântul Luca, de la care a rămas o icoană a Sfintei Fecioare Maria”, a spus ierarhul.

Conferința a continuat cu prelegerea decanului Facultății de Teologie din Sibiu, Pr. Prof. Univ. Dr. Nicolae Chifăr, cu tema „Iconologie și iconoclasm”.

Întâlnirea preoților din cele cinci protopiate ale județului Sibiu a continuat cu prezentarea celor cinci referate pregătite de preoți pentru această conferință. Astfel, părintele Nicolae Vintilă de la Parohia Cisnădie

I, Protopopiatul Avrig, a susținut referatul intitulat „Actualitatea, importanța și necesitatea sfințelor icoane pentru viața și misiunea Bisericii azi”, iar Pr. Dr. Valentin Delcă de la Parohia Șelimbăr III, Protopopiatul Sibiu a prezentat lucrarea „Sfântul Ioan Damaschin și Sfântul Teodor Studitul – figuri emblematice ale anului omagial al sfințelor icoane, al iconarilor și al pictorilor bisericești”. Părintele Marius Drăghici de la Parohia Boian, Protopopiatul Mediaș, a vorbit despre „Icoana în școală: semn al iubirii lui Dumnezeu pentru oameni (ca și Sfânta Cruce)”, iar Părintele Alexandru-Gheorghe Copăceanu de la Parohia Săsăuș, Protopopiatul Agnita, a prezentat referatul „Frații Grecu-iluștri reprezentanți ai iconarilor ortodocși pe Valea Hârtibaciului”. Ultimul referat a fost susținut de Pr. Nicolae Jianu de la Parohia Rășinari I, Protopopiatul Săliște, cu tema „Școala de zugrăvi de la Rășinari”.

Conferință preoțească la FĂGĂRAȘ

A doua conferință preoțească din această primăvară din Arhiepiscopia Sibiului a avut loc în data de 10 mai, la sediul Protopopiatelor Făgăraș 1 și 2. La conferința prezidată de Înaltpreasfințitul Laurențiu, Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului au participat preoții din cele două protopiate din Țara Făgărașului, precum și slujitorii sfințelor altare din Protopopiatul Rupea.

Alături de ÎPS Mitropolit Laurențiu s-au aflat în prezidiu, decanul Facultății de Teologie Ortodoxă din Sibiu, Pr. Prof. Univ. Dr. Nicolae Chifăr și protopopii din cele trei protoierii.

În debutul conferinței ÎPS Mitropolit Laurențiu a vorbit preoților despre însemnătatea cinstirii icoanelor și rolul lor în viața duhovnicească. „Sfinții sunt întotdeauna transfigurați în icoane printr-o lumină lăuntrică. Icoana trebuie să transmită ceva, trebuie să aibă o semnificație mistico-simbolică. Icoana Sfintei Treimi a lui Andrei Rubliov încearcă să ne transmită modul de exprimare a legăturii dintre Persoanele Sfintei Treimi. Cei trei îngeri sunt prinși în cercuri concentrice, există niște mișcări pe care le poți urmări arătând în același timp unitatea lor, perihoreza, întrepătrunderea și apropierea. Fiecare Persoană se distinge prin culoare, prin imagine, dar într-o unitate deplină, aproape insesizabilă”, a subliniat ierarhul.

După prelegerea Părintelui Mitropolit, părintele Nicolae Chifăr le-a vorbit preoților despre biruința Ortodoxiei împotriva ereziei iconoclaste și cinstirea icoanelor în Biserica răsăriteană.

A urmat apoi susținerea referatelor pregătite de către un preot din fiecare protopiat. Părintele Ciprian Adomnică de la Parohia Șoarș, Protopopiatul Făgăraș 2, a susținut referatul „Canonul iconografic. Așezarea icoanelor în locașul bisericesc”, iar părintele Gheorghe Rășoiu de la Parohia Viscri, Protopopiatul Rupea, a susținut referatul intitulat „Pictorul de icoane/biserici: pregătire teologică, artistică și duhovnicească”. Ultimul referat susținut în cadrul conferinței preoțești a fost „Pictura pe sticlă în Țara Făgărașului”, elaborat de Pr. Alexandru Socaciu din Parohia Veneția de Jos, Protopopiatul Făgăraș 1.

Conferință preoțească la BRAȘOV

Ultima conferință preoțească de primăvară din Arhiepiscopia Sibiului a avut loc joi, 11 mai, la Biserica „Sfântul Nicolae” din Șcheii Brașovului, adunând preoții din Protopopiatele Brașov, Bran-Zărnești și Săcele. Conferința a fost prezidată de Înaltpreasfințitul Laurențiu, Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului, alături de care s-a aflat protopopul de Brașov, Dănuț-Gheorghe Benga, protopopul de Bran-Zărnești, Gheorghe Colțea și protopopul de Săcele, Sorin Șerban.

Ca și la celelalte conferințe preoțești din Arhiepiscopia Sibiului, tema întâlnirii a fost „Icoana ca școală a credinței”.

În prelegerea sa, ÎPS Mitropolit Laurențiu le-a prezentat preoților argumentele teologice pentru cinstirea icoanelor, vocația iconarilor de a reprezenta Chipul Mântuitorului Hristos, al Maicii Domnului și chipurile Sfinților conform erminiei și canoanelor Bisericii răsăriteane.

A urmat prezentarea protopopului de Brașov, Dănuț-Gheorghe Benga, care a vorbit despre viața și activitatea pictorilor brașoveni Constantin Lecca și Mișu Popp. Cei doi au trăit în secolul al XIX-lea și au pictat în 1847 vechiul iconostas al Bisericii „Sfântul Nicolae” din Șcheii Brașovului, Biserica „Sfânta Treime” din Brașov-Tocile, precum și zece biserici din Țara Românească.

Conferința a continuat cu prezentarea celor trei referate pregătite de către un preot din fiecare protopiat pe tema amintită. „Referatul părintelui Cristian Groza de la Parohia Brașov-Stupini a abordat tema conferinței din perspectivă dogmatico-liturgică, iar părintele Alexandru Colțea de la Parohia Cheia, Protopopiatul Bran-Zărnești a prezentat un referat cu o abordare patristică. Ultimul referat, cu o abordare catehetică, a fost prezentat de părintele Gheorghe Hașcău de la Parohia Teliu-Vale, Protopopiatul Săcele”, ne-a spus Pr. Dănuț-Gheorghe Benga.

La final, ÎPS Mitropolit Laurențiu a vizitat Muzeul „Prima Școală Românească” din Șcheii Brașovului, unde a fost întâmpinat de către directorul instituției, Pr. Prof. Dr. Vasile Oltean, care i-a oferit ierarhului în dar o icoană.

Ștefan MĂRCULEȚ

REDACTOR-ȘEF:

Î.P.S. Dr. LAURENȚIU STREZA

COLEGIUL DE REDACȚIE

Senior-editori: Pr. Academician Mircea Păcurariu; Pr. Prof. Dr. Dumitru Abrudan. **Secretar de redacție:** Pr. Lect. Dr. Emanuel Tăvală. **Membri:** Pr. Conf. Dr. Constantin Necula, Conf. Dr. Lucian Groza, Diac. Dr. Ștefan L. Toma, Pr. Dr. Cristian Muntean, Pr. Dr. Vasile Gafton. **Responsabil ediție online:** Vicențiu-Dragoș Bășa.

ISSN 1223-8392

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA se primesc pe adresa: Redacția „Telegraful Român”, 550179 – Sibiu, str. Mitropoliei, nr. 35; e-mail: telegrafulroman@yahoo.com. Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL pentru anul 2017 este de 48 lei; cod IBAN RO34 RNCB 0227 0360 5879 0001. BCR Sibiu, str. Emil Cioran, nr. 1. Cod fiscal 44 79 403.

Tiparul executat la *Tipografia Șaguniana* – Sibiu